

Metodické usmernenie
Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
z 20. novembra 2012 č. 9/2012

k ochrane banky a pobočky zahraničnej banky pred legalizáciou príjmov
z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu

Národná banka Slovenska, útvar dohľadu nad finančným trhom, na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom v znení neskorších predpisov, v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR, Spravodajskou jednotkou finančnej polície Policajného zboru SR, Ministerstvom financií SR a Slovenskou bankovou asociáciou vydáva toto metodické usmernenie:

Č A S Ť I.

Článok 1
Účel

(1) Účelom tohto metodického usmernenia je poskytnúť finančným inštitúciám vysvetľujúci materiál k plneniu ich povinností, vyplývajúcich z právnych predpisov zameraných na prevenciu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu vo finančnom systéme, ktoré sú založené nielen na slovenskej právne záväznej úprave, ale aj na medzinárodných štandardoch a v neposlednom rade aj na znalostiach, skúsenostiach a praxi nadobudnutých pri výkone dohľadu a kontroly zo strany NBS a Spravodajskej jednotky finančnej polície.

Finančné inštitúcie sú povinné od 1. septembra 2008 dodržiavať povinnosti a uplatňovať oprávnenia stanovené zákonom, pričom je nutné zároveň postupovať aj v súlade s ďalšími právnymi predpismi, a to predovšetkým so zákonom č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov a zákonom č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Pri príprave tohto metodického usmernenia autori vychádzali zo skutočnosti, že pravidlá stanovené právnymi predpismi predstavujú minimálne požiadavky a nemôžu, ani nechcú svojim obsahom dávať návod na riešenie všetkých prípadov, ktoré prax priniesie. Dávajú však finančným inštitúciám možnosť využitia ďalších zdrojov informácií, a nastaviť si vlastné pravidlá, v prípade potreby aj prísnejšie, než je vyžadované slovenskými právnymi predpismi. V súlade s účelom sledovaným uvedenými zákonmi a týmto metodickým usmernením finančné inštitúcie môžu využívať aj dokonalejšie postupy, najmä také, ktoré sú už zaužívané a overené v ich praxi alebo v praxi ich materských spoločností z iných členských štátov Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“). Môžu tak lepšie prispieť k realizácii globálnej politiky prevencie a ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu v rámci finančnej skupiny, ktorej sú súčasťou.

(2) Finančné inštitúcie sú v priebehu svojej činnosti vystavené riziku, že klienti zneužijú ich služby v procese legalizácie príjmov z trestnej činnosti alebo na financovanie terorizmu. V prípade takéhoto zneužitia hrozia okrem iného finančné straty a ohrozenie dobrého mena finančnej inštitúcie. Hlavnými prekážkami pri snahách o zneužitie finančnej inštitúcie na legalizáciu príjmov z trestnej činnosti alebo financovanie terorizmu je

predovšetkým bezúhonnosť a poctivosť manažmentu a jeho odhodlanie aktívne presadzovať koncepciu finančnej inštitúcie v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a dôsledné dodržiavanie právnych predpisov relevantných pre tieto oblasti.

Článok 2 **Definície**

Na účely tohto metodického usmernenia sa používajú nasledujúce definície pojmov a skratky. Definície ďalších pojmov a skratiek môžu byť uvedené priamo v texte, ak je to v danom prípade účelnejšie.

Banka	právnická osoba so sídlom na území Slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá vykonáva v Slovenskej republike svoje činnosti podľa § 2 ZOB
Zahraničná pobočka	pobočka zahraničnej finančnej inštitúcie resp. zahraničnej úverovej inštitúcie, ktorá vykonáva v Slovenskej republike svoje činnosti podľa § 8 alebo 11 ZOB
Finančná inštitúcia	banka a zahraničná pobočka
ZOB	zákon č. 483/2001 Z. z., o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
Zákon	zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
ZOPS	zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov
AML alebo oblasť AML	oblasť upravená zákonom a ZOVMs
ZOVMs	zákon č. 126/2011 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií, v znení neskorších predpisov
SJFP alebo FSJ	Spravodajská jednotka finančnej polície Policajného zboru SR
NOO	neobvyklá obchodná operácia
zamestnanec	zamestnanec finančnej inštitúcie plniaci úlohy podľa zákona
legalizácia	legalizácia príjmov z trestnej činnosti

Č A S Ť II.

Článok 3

Koncepcia ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu

(1) Finančná inštitúcia je povinná mať vlastnú koncepciu v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalej aj „koncepcia ochrany“). Koncepcia ochrany musí byť stanovená tak, aby bol zabezpečený efektívny výkon činností zameraných na prevenciu a odhaľovanie legalizácie a financovania terorizmu vo finančnej inštitúcii.

(2) Pri stanovovaní a uplatňovaní koncepcie ochrany finančnej inštitúcie v oblasti prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu sú vhodnou pomôckou

a cenným zdrojom informácií aj domáce a medzinárodné štandardy, názory a usmernenia slovenských a zahraničných regulátorov, analýzy významných domácich a zahraničných inštitúcií alebo poradenských spoločností, a v neposlednom rade aj skúsenosti a prístup ostatných spoločností v rámci rovnakej finančnej skupiny. Pri tvorbe koncepcie ochrany finančná inštitúcia zohľadňuje svoje obchodné zámery, existujúcu klientelu, rozsah bankových činností a produktov (druhov obchodov) a s tým súvisiacu potenciálnu hrozbu ich zneužitia na účely legalizácie a financovania terorizmu.

(3) Koncepcia ochrany a prevencie legalizácie a financovania terorizmu je súčasťou systému riadenia rizík vo finančnej inštitúcii, najmä operačného rizika.

(4) Dôležitou súčasťou koncepcie ochrany finančnej inštitúcie sú:

- a) program vlastnej činnosti v zmysle § 20 zákona (ďalej len „program“),
- b) organizačná štruktúra zabezpečujúca efektívny a nezávislý výkon činností v oblasti AML,
- c) informácia určená klientom a širšej verejnosti obsahujúca postoj a zámery finančnej inštitúcie vo vzťahu k AML oblasti, ako aj upozornenie na povinnosť prevencie a kontroly, ktoré môžu mať priamy vplyv na klientov.

(5) Stanovy banky vymedzujú organizačnú štruktúru banky a systém riadenia banky, zodpovednosti osôb a útvarov a v rámci toho aj riadenie rizík, ktorým je banka vystavená pri svojej činnosti. V rámci stanovovania organizačnej štruktúry podľa bodu 4 b) banka určí člena štatutárneho orgánu, ktorý je zodpovedný za oblasť AML (ďalej len „zodpovedná osoba“). Koncepciu ochrany v písomnej podobe prijíma štatutárny orgán, ktorý zodpovedá aj za jej realizáciu.

(6) V rámci stanovovania organizačnej štruktúry podľa bodu 2 zahraničná pobočka určí vedúceho zamestnanca, ktorý je zodpovedný za oblasť AML, alebo určí, že zodpovedným za oblasť AML je vedúci zahraničnej pobočky (ďalej len „zodpovedná osoba pobočky“). Koncepciu ochrany zahraničnej pobočky v písomnej podobe prijíma zodpovedná osoba pobočky. Za realizáciu koncepcie ochrany zahraničnej pobočky zodpovedá zodpovedná osoba pobočky.

(7) Koncepciu ochrany zverejňuje finančná inštitúcia na svojom webovom sídle.

Článok 4

Zamestnanci zodpovední za realizáciu úloh ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu

(1) Za celkovú ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu a realizáciu koncepcie prevencie zodpovedá štatutárny orgán finančnej inštitúcie.

(2) Za celkovú ochranu zahraničnej pobočky pred legalizáciou a financovaním terorizmu a realizáciu koncepcie ochrany zodpovedá zodpovedná osoba pobočky.

(3) Za praktickú realizáciu činností v oblasti AML, predovšetkým výkon bežných každodenných činností zabezpečujúcich napĺňanie koncepcie ochrany, ohlasovanie neobvyklých obchodných operácií a priebežný styk s finančnou spravodajskou jednotkou vo finančnej inštitúcii zodpovedá určená osoba.

V bankovej terminológii, resp. v terminológii medzinárodných inštitúcií presadzujúcich princípy prevencie legalizácie a financovania terorizmu je zaužívaný pojem „anti-money laundering and counter terrorist financing compliance officer“, označujúci zamestnanca finančnej inštitúcie, ktorý zabezpečuje plnenie úloh ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Vzhľadom na to, že slovenčina nemá priliehavý výraz pre tento post, resp. funkciu, v metodickom usmernení sa v súlade s § 20 ods. 2 písm. h) zákona používa pojem „určená osoba“ alebo skratka „UO“.

(4) Výkon činnosti UO nie je vhodné zabezpečovať prostredníctvom outsourcingu.

(5) Finančná inštitúcia zabezpečí plnohodnotnú zastupiteľnosť UO určením zástupcu UO.

(6) Finančná inštitúcia pri obsadzovaní funkcie UO a jej zástupcu vyžaduje od kandidátov preukázanie občianskej bezúhonnosti, primerané vzdelanie a zodpovedajúcu odbornú prax.

(7) UO banky a jej zástupcu vymenúva a odvoláva štatutárny orgán, po predchádzajúcom prerokovaní s dozornou radou, resp. jej predsedom. UO banky podlieha zodpovednej osobe.

(8) UO zahraničnej pobočky vymenúva a odvoláva zodpovedná osoba alebo vedúci zahraničnej pobočky. UO zahraničnej pobočky podlieha zodpovednej osobe pobočky alebo vedúcemu zahraničnej pobočky.

Ak má finančná inštitúcia v rámci Slovenskej republiky viacero miest, v ktorých vykonáva svoje činnosti (pobočky, expozitúry, externé pracovné miesta, atď.) môže na takýchto miestach určiť zamestnanca, ktorý nemusí byť členom útvaru zodpovedného za výkon činností potrebných na zabezpečenie úloh preventívneho systému (ďalej „útvár prevencie“), a poveriť ho výkonom vybraných činností, náležitých UO alebo útvaru prevencie (ďalej len „poverený zamestnanec“). Poverený zamestnanec je v priebežnom pracovnom kontakte s UO. Ak finančná inštitúcia zriadi aj útvár prevencie, UO je vedúcou uvedeného útvaru.

(9) Do náplne práce UO, resp. útvaru prevencie patrí predovšetkým:

- a) priebežná príprava a aktualizácia programu a prípadných ďalších potrebných predpisov a postupov pre oblasť AML,
- b) plnenie riadiacich a kontrolných úloh v oblasti, ktorú vykonáva a za ktorú zodpovedá v rámci útvaru prevencie, ak bol zriadený v tejto oblasti,
- c) komunikácia, spolupráca a priebežné udržiavanie kontaktov s finančnou spravodajskou jednotkou; vrátane včasného ohlasovania NOO,
- d) organizácia a stanovenie pravidiel pre vzdelávanie príslušných zamestnancov finančnej inštitúcie vrátane novoprijatých zamestnancov,
- e) analytická a poradenská činnosť vo vzťahu k posudzovaniu a oznamovaniu NOO príslušnými zamestnancami v súvislosti s realizáciou obchodov a finančných operácií klientov.

(10) UO a jeho zástupca sú povinní vykonávať svoje funkcie s riadnou starostlivosťou.

Správu o svojej činnosti, prípadne o činnosti útvaru prevencie, ak bol zriadený, predkladá UO banky štatutárnemu orgánu najmenej jedenkrát ročne.

Správu o svojej činnosti, prípadne o činnosti útvaru prevencie, ak bol zriadený, predkladá UO zahraničnej pobočky zodpovednej osobe pobočky a vedúcemu pobočky zahraničnej banky najmenej jedenkrát ročne.

Správa o činnosti obsahuje najmä nasledujúce informácie:

- a) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO podaných zamestnancami,
- b) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO, ktoré neboli postúpené SJFP s odôvodnením nepostúpenia,
- c) štatistiku a stručnú charakteristiku NOO postúpených SJFP,
- d) prehľad zistených nedostatkov a návrh opatrení a termínov na ich odstránenie,
- e) informácie z uskutočnených kontrol,
- f) informáciu alebo prehľad o uskutočnených školeniach príslušných zamestnancov.

(11) Zabezpečenie dostatočne nezávislého postavenia UO, jej zástupcu a útvaru prevencie v štruktúre vedúcich zamestnancov a organizačných útvarov je dôležitým prvkom koncepcie ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu vo finančnej inštitúcii. Začlenenie UO v organizačnej štruktúre finančnej inštitúcie obsahuje nasledujúce prvky zaručujúce vhodne vymedzené postavenie UO, jej zástupcu a prípadne útvaru prevencie:

- a) upravenie právomocí a povinností UO a jej zástupcu v ich pracovných náplniach s dôrazom na prvotnú oblasť pôsobenia, ktorou je zabezpečovanie prevencie a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu (ďalšie činnosti nesmú brániť v presadzovaní účinných opatrení v prvotnej oblasti),
- b) oddelenie od útvarov zabezpečujúcich pre klientov výkon obchodov, resp. finančných operácií klientov,
- c) neobmedzený prístup UO a jej zástupcu ku všetkým dokumentom, databázam a informáciám finančnej inštitúcie,
- d) samostatné a nezávislé rozhodovanie UO a jej zástupcu pri posudzovaní neobvyklosti obchodných operácií klientov, oznámených príslušnými zamestnancami v rámci interného systému oznamovania,
- e) samostatné a nezávislé rozhodovanie o zaslaní hlásenia o NOO SJFP,
- f) kontrolná funkcia UO, jej zástupcu a útvaru prevencie vo vzťahu k útvarom a príslušným zamestnancom zabezpečujúcim výkon obchodov, resp. finančných operácií klientov,
- g) oddelenie UO, jej zástupcu a útvaru prevencie od útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu v organizačnej štruktúre, ale pri súčasnom zachovaní následného výkonu kontroly ich činnosti uskutočňovanému zo strany útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu,
- h) spolupráca s útvarom vnútornej kontroly a vnútorného auditu pri postupe podľa § 41 ods. 2 ZOB; ako aj právomoci zúčastniť sa na procese pripomienkovania, resp. hodnotenia pripravovaných nových druhov obchodov (produktov) finančnej inštitúcie z pohľadu rizika spojeného s legalizáciou a financovaním terorizmu a vyjadriť nesúhlasné stanovisko so zavádzaným novým druhom obchodu v prípade, že predstavuje neúmerné vystavenie sa tomuto riziku,
- i) v prípade mimoriadne závažných okolností alebo situácií, okamžitá informácia členovi štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osobe pobočky.

Článok 5

Program vlastnej činnosti finančnej inštitúcie

(1) Stanovy banky v zmysle § 23 ZOB upravujú organizačnú štruktúru a jej vnútorný systém riadenia. Banka je povinná v stanovách jasne rozdeliť a upraviť právomoci a zodpovednosť v banke za ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Stanovy

upravujú aj oddelené riadenie rizík od riadenia bankových činností vrátane systému riadenia rizík, ktorým je banka vystavená pri výkone jej činností. Do úpravy riadenia rizík patrí aj systém riadenia rizík, pričom ochrana pred legalizáciou a financovaním terorizmu je súčasťou operačného rizika.

(2) Finančná inštitúcia vypracuje program ako vnútorný predpis, ktorý schvaľuje štatutárny orgán banky alebo vedúci zahraničnej pobočky. Program vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov, najmä zo zákona, ZOB, opatrenia NBS č. 13/2010 o ďalších druhoch rizík, o podrobnostiach o systéme riadenia rizík banky a pobočky zahraničnej banky a ktorým sa ustanovuje čo sa rozumie náhlou a neočakávanou zmenou úrokových mier na trhu a z metodických usmernení SJFP zverejňovaných a pravidelne aktualizovaných na webovom sídle SJFP (<http://www.minv.sk/?aplikacia>).

Program zároveň zohľadňuje ustanovenia stanov banky a koncepcie ochrany finančnej inštitúcie.

Program predstavuje premietnutie koncepcie ochrany do praktických zásad, úloh, postupov, povinností a zodpovedností v oblasti AML a oblasti prevencie pred financovaním terorizmu. Obsahuje aj konkrétne oprávnenia, povinnosti, zodpovednosti a úlohy UO, útvaru prevencie a príslušných zamestnancov finančnej inštitúcie pri výkone bankových činností, druhov obchodov a finančných operácií klientov z hľadiska zákonných požiadaviek (najmä § 20 ods. 2 zákona), ktoré vyžaduje ochrana pred legalizáciou a financovaním terorizmu, kontrolné oprávnenia týchto subjektov a kontrolné oprávnenia útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu (pozri Článok 12). Program súčasne definuje informačné toky, informačné systémy, kontrolné procesy a mechanizmy v uvedenej oblasti.

(3) Finančná inštitúcia zohľadňuje pri tvorbe programu vlastné špecifiká, najmä svoju veľkosť a podiel na trhu, organizačné usporiadanie, druh a rozsah povolených a vykonávaných bankových činností, druhy obchodov a ich rozsah a špecifiká, druh a množstvo klientov a špecifiká a rozsah operácií týchto klientov. Program obsahuje nielen informácie o zákonných ustanoveniach, zodpovednostiach zamestnancov, ale najmä všetky operatívne postupy a povinnosti zamestnancov v podmienkach finančnej inštitúcie pri výkone relevantných druhov obchodov a finančných operácií klientov; ako aj najčastejšie formy NOO v podmienkach danej finančnej inštitúcie.

(4) Program upravuje najmä:

- a) určenie úloh, povinností a zodpovedností za komplexnú ochranu finančnej inštitúcie pred zneužitím na legalizáciu a financovanie terorizmu na jednotlivých úrovniach riadenia od predstavenstva finančnej inštitúcie, resp. zodpovednej osoby zahraničnej pobočky po útvary prvého kontaktu s klientom vrátane útvaru prevencie,
- b) stanovenie UO podľa § 20 ods. 2 písm. h) zákona,
- c) stanovenie osôb, ktoré v rámci finančnej inštitúcie posudzujú, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý,
- d) stanovenie času, kedy bude posudzovanie vykonané (podľa možnosti vždy pred vykonaním obchodu alebo v procese jeho prípravy),
- e) stanovenie spôsobu vykonania posudzovania podľa písm. c) a d), t. j. uviesť, čo je potrebné vykonať v rámci posudzovania, aké pomôcky sa majú použiť (napr. prehľad foriem NOO, verejne dostupné informácie o dlžníkoch a neplatičoch, interné zoznamy klientov a pod.), ako a kde sa má zaznamenať výsledok posudzovania,
- f) zabezpečovanie ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, prijímanie oznámení o zistených NOO z organizačných útvarov, vyhodnocovanie týchto oznámení a

- ohlasovanie NOO SJFP a zabezpečovanie priebežného pracovného styku s SJFP, prípadne orgánmi činnými v trestnom konaní,
- g) stanovenie základných úloh príslušných zamestnancov na všetkých riadiacich úrovniach, zisťovanie NOO a oznamovanie interných oznámení o NOO UO (prípadne aj vzorový formulár interných oznámení o NOO) a spôsob zabezpečenia ochrany príslušných zamestnancov v súvislosti s nimi zistenými NOO, oznámenými UO,
 - h) povinnosť identifikovania klientov pri výkone obchodov a jednotlivých finančných operácií a povinnosť overovania (verifikácie) tejto identifikácie,
 - i) povinnosť zaznamenania uskutočnenej identifikácie a overenia identifikácie klientov, ako aj všetkých finančných operácií vykonávaných pre klientov,
 - j) povinnosť uchovávanía záznamov o identifikácii a overení identifikácie klientov a o finančných operáciách uskutočnených klientmi v zákonom určenej lehote,
 - k) prehľad známych druhov NOO podľa činností a druhov vykonávaných obchodov,
 - l) hodnotenie a riadenie rizík súvisiacich s prevenciou legalizácie a financovania terorizmu, vrátane postupov pri posudzovaní klientov na základe rizikovo orientovaného prístupu a rizikových analýz, so zohľadnením výsledkov prvotnej a priebežnej identifikácie klientov a jej overenia podľa druhov obchodov a typov operácií a účtov,
 - m) určenie spôsobu a rozsahu vykonávania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi na základe výsledkov hodnotenia rizík, podľa § 10 ods. 4 zákona,
 - n) podrobnejšie znaky neobvyklosti, podľa ktorých možno rozpoznať NOO klienta,
 - o) spôsob a rozsah realizácie tzv. spätnej väzby v rámci finančnej inštitúcie o interných oznámeniach NOO,
 - p) postup príslušných zamestnancov a UO pri zdržaní neobvyklej obchodnej operácie podľa §16 zákona,
 - q) obsah a harmonogram odbornej prípravy zamestnancov, prípravu zamestnancov na zabezpečenie úloh ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu pri výkone konkrétnych bankových činností, druhov obchodov a operácií klientov,
 - r) povinnosť zachovávať mlčanlivosť o internom oznámení NOO a jeho ohlásení SJFP a o vykonaných opatreniach SJFP (§ 18 zákona), a to predovšetkým vo vzťahu ku klientovi, ktorého sa to týka, ako aj ku osobám, ktoré majú ku klientovi určitý vzťah (napr. iné osoby oprávnené disponovať s účtom klienta, alebo ak ide o viacerých vlastníkov finančných prostriedkov na jednom účte alebo vlastníkov právnickej osoby alebo iných konečných užívateľov výhod spojených s operáciou), ako aj k tretím osobám, okrem výnimiek určených zákonom,
 - s) opatrenia a kontrolné mechanizmy, ktorými sa zamedzí zneužitiu postavenia alebo funkcie príslušných zamestnancov na vedomé zapojenie sa do legalizácie alebo financovania terorizmu pri výkone ich funkcie,
 - t) spôsob a lehoty uchovávanía údajov a dokumentácie (sú bližšie uvedené v Článku 11),
 - u) vnútorný kontrolný systém zameraný na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu pozostávajúci z kontrolných mechanizmov, procesných kontrol vedúcich zamestnancov vrátane kontrol UO a interných auditov,
 - v) definovanie informačných tokov a charakterizovanie informačných systémov zameraných na zber, spracovanie a nahlasovanie informácií pre ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vrátane pravidelných správ predkladaných predstavenstvu a dozornej rade finančnej inštitúcie a zodpovednej osobe pobočky, resp. vedúcemu zahraničnej pobočky.

(5) Problematika ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu si vyžaduje, aby program bol vypracovaný ako ucelený predpis, ktorý je prístupný všetkým zamestnancom finančnej inštitúcie prostredníctvom internej počítačovej siete.

(6) Program je nevyhnutné aktualizovať nielen pri zmene relevantných všeobecne záväzných právnych predpisov, ale aj pri zmenách týkajúcich sa vlastného výkonu činnosti a druhov obchodov, ako aj pri zmenách organizačného usporiadania finančnej inštitúcie. Primeraná doba aktualizácie je raz do roka.

Článok 6

Informovanosť a vzdelávanie zamestnancov

(1) Manažéri aj zamestnanci si musia uvedomovať, že aj vedomé napomáhanie, aj nevedomá účasť klientov finančnej inštitúcie z nedbalosti na legalizácii alebo na financovaní terorizmu predstavuje operačné riziko. Finančná inštitúcia môže utrpieť v konečnom dôsledku finančné straty, ak uskutoční operácie s výnosmi alebo prostriedkami pochádzajúcimi z akejkoľvek trestnej činnosti, pričom dôjde aj k poškodeniu alebo strate jej dobrého mena. Sankciám za nesplnenie alebo porušenie povinností v tejto oblasti podliehajú nielen finančné inštitúcie ako právnické osoby, ale môžu byť postihnutí osobne aj členovia štatutárneho orgánu, dozornej rady, vedúci zahraničnej pobočky, zodpovedná osoba pobočky, vedúci zamestnanci uskutočňujúci kontrolu a príslušní zamestnanci, ktorí sú v priamom styku s klientmi a realizujú pokyny klientov na vykonanie obchodov a finančných operácií.

Pre úspešnosť uplatňovania nepretržitého procesu ochrany pred legalizáciou a pred financovaním terorizmu je rozhodujúca efektívnosť prípravy zamestnancov a ich náležité oboznámenie sa s povinnosťami a oprávneniami. Štatutárny orgán banky alebo zodpovedná osoba zahraničnej pobočky spoločne s UO musia zabezpečiť informovanosť zamestnancov o zodpovednosti finančnej inštitúcie, ako aj o osobnej zodpovednosti zamestnancov a ich ochrane pri zistení NOO v tejto oblasti.

(2) Finančná inštitúcia vhodným spôsobom zverejnení informáciu pre zamestnancov o tom, kto vykonáva funkciu UO a kto zastupuje UO.

(3) Finančná inštitúcia v programe stanoví optimálny režim a spôsob:

- a) informovania jej zamestnancov o systéme ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu,
- b) sprístupnenia programu a prípadne ďalších relevantných predpisov príslušným zamestnancom,
- c) organizácie pravidelnej odbornej prípravy a vzdelávacích akcií pre zamestnancov; pričom pokiaľ sú pravidelné školenia realizované prostredníctvom e-learningu, odporúča sa v prípade zistenia potreby zvýšiť vedomosti zamestnancov z programu, vhodne doplniť e-learningové školenia i o osobné či iné školenia tak, aby bol školiaci systém efektívny.

(4) Finančná inštitúcia pri informovaní a vzdelávaní zamestnancov zohľadňuje svoje podmienky, najmä veľkosť a organizačné usporiadanie (pobočky, prípadne ďalšie menšie pracoviská), bankové činnosti a druhy obchodov a finančné operácie vykonávané pre klientov, aby sa všetky potrebné informácie dostali ku všetkým zamestnancom, pre ktorých sú určené.

Je dôležité, aby mechanizmus poskytovania informácií zamestnancom zo strany štatutárneho orgánu, zodpovednej osoby zahraničnej pobočky, UO a príslušných vedúcich zamestnancov finančnej inštitúcie, ako aj model realizácie odbornej prípravy zamestnancov bol efektívny, flexibilný a plnil očakávaný cieľ; preto je nevyhnutná jeho aktualizácia vzhľadom na meniace sa podmienky.

(5) Efektívnosť ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu závisí v značnej miere od úrovne znalostí manažmentu a zamestnancov finančnej inštitúcie o predmetnej problematike, ktorá spočíva v osvojení si základných právnych predpisov, programu a ďalších súvisiacich vnútorných predpisov finančnej inštitúcie.

Rôznorodosť vykonávaných bankových činností a druhov obchodov a najmä rôznorodosť štruktúry klientov vytvárajú rôzny stupeň rizika a odlišné techniky legalizácie alebo financovania terorizmu.

Príslušní zamestnanci (zamestnanci prvého kontaktu s klientom) musia mať všetky potrebné informácie o vykonávaných bankových činnostiach a druhoch obchodov, ktoré budú realizovať pre klientov a musia si čo najskôr osvojiť kritériá (znaky neobvyklosti) na posudzovanie, resp. zisťovanie NOO. Títo zamestnanci musia dokázať posúdiť konanie klientov finančnej inštitúcie ako aj obsah klientmi vykonávaných finančných operácií z hľadiska stupňa ich rizikovosti, neobvyklosti alebo podozrivosti. Vzdelávanie zamestnancov má významne prispieť k tomu, aby získali predpoklady pre zvládnutie postupov na uplatňovanie zásady „poznaj svojho klienta“ („Know Your Customer“, ďalej „KYC“) a rozpoznávanie stupňa rizikovosti konania klientov finančnej inštitúcie, a to aj so zreteľom na zaradenie klientov do jednej z troch skupín pre výkon povinnej starostlivosti:

- základnej,
- zjednodušenej a
- zvýšenej starostlivosti.

Príslušní zamestnanci sú dôležitým článkom pre zamedzenie zneužitiu finančnej inštitúcie na legalizáciu alebo financovanie terorizmu. Rovnako však môžu byť aj jeho najslabším prvkom, ak neplnia určené povinnosti, alebo ak sa vedome, či nevedome zúčastnia na realizácii NOO klienta.

(6) Skôr, než zamestnanec nastúpi do pracovného pomeru vo finančnej inštitúcii na pracovné miesto alebo do funkcie, kde bude v priamom kontakte s klientmi zabezpečovať realizáciu finančných operácií, finančná inštitúcia sa na základe výpisu z registra trestov budúceho zamestnanca presvedčí, že budúci zamestnanec nemá v registri trestov záznam o predchádzajúcej majetkovej, hospodárskej alebo inej závažnej trestnej činnosti. Finančná inštitúcia môže budúceho zamestnanca požiadať o informáciu aj nad rámec výpisu z registra trestov, vtedy by však mala zohľadniť, že v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. trestný zákon v znení neskorších predpisov, ak bolo odsúdenie osoby zahľadené, hľadá sa na túto osobu, ako keby nebola odsúdená. Finančná inštitúcia by si mala vyžiadať od budúceho zamestnanca aj dostatočne uspokojivú referenciu, resp. posudok o jeho predchádzajúcej pracovnej bezúhonnosti, vydaný jeho predchádzajúcim zamestnávateľom.

(7) V rámci vzdelávania finančná inštitúcia zabezpečí, aby boli zamestnanci oboznámení s dôsledkami zanedbania alebo nedbalého plnenia svojich pracovných povinností a prípadnej vedomej či nevedomej účasti na legalizácii alebo financovaní terorizmu, ako aj porušenia zákazu poskytnutia informácií klientovi, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti (§ 18 zákona); ale aj so spôsobom ich ochrany pri zisťovaní NOO.

(8) Finančná inštitúcia musí mať projekt, resp. plán vzdelávania zamestnancov, zohľadňujúci pracovné zaradenie zamestnancov (vlastnú kategorizáciu podľa pracovných miest zohľadňujúcu vystavenie zamestnanca možnostiam a pokusom o zneužitie na účely legalizácie a financovania terorizmu) a z toho vyplývajúce zodpovednosti, povinnosti a tomu prislúchajúcu úroveň a frekvenciu vzdelávania. Pri určení vhodnej frekvencie vzdelávania sa finančná inštitúcia pridŕža ustanovenia § 20 ods. 3 zákona (raz za kalendárny rok a vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy podľa zákona). Plán vzdelávania, resp. jeho základné zásady, by mal byť súčasťou programu a mal by určiť základnú osnovu, periodicitu a obsah odbornej prípravy zamestnancov, najmä ustanovenia príslušných zákonov, vnútorné predpisy a pravidlá finančnej inštitúcie, resp. skupiny, do ktorej finančná inštitúcia patrí, ako aj analýzu obsahu a súvislostí najčastejšie sa vyskytujúcich druhov interných oznámení o NOO v rámci finančnej inštitúcie, prípadne v rámci skupiny.

(9) Finančná inštitúcia je povinná v zmysle § 20 ods. 3 zákona zabezpečiť odbornú prípravu zamestnancov, zameranú na oboznámenie sa s programom, a to najmenej raz za kalendárny rok a zároveň vždy pred zaradením zamestnanca na prácu, pri ktorej bude plniť úlohy stanovené zákonom a programom. Každý príslušný zamestnanec, ktorý plní úlohy podľa zákona, musí byť oboznámený s platným programom upravujúcim postupy pri posudzovaní klientov a nimi vykonávaných finančných operácií a súčasne je finančná inštitúcia povinná zabezpečiť, aby každý zamestnanec mal k tomuto programu nepretržitý prístup.

Odborná príprava zamestnancov zahŕňa predovšetkým:

- a) oboznámenie sa s programom,
- b) poznatky vyplývajúce z činnosti UO, z činnosti iných finančných inštitúcií, ako aj dostupné poznatky vychádzajúce z činnosti FSJ, prípadne dohliadacieho orgánu.

Špecializované vzdelávanie, ktoré majú zamestnanci absolvovať skôr, než budú spracovávať pokyny klientov na vykonanie finančných operácií, by im malo dať potrebné znalosti pre zisťovanie a overovanie totožnosti klientov pri vzniku obchodného vzťahu a pri výkone obchodov a operácií. Účasťou na vzdelávacích podujatiach (semináre, stáže) zamestnanci získajú predpoklady pre spoznanie typu očakávaných obchodných aktivít klientov, s ktorými súvisia ich finančné operácie, a teda aj potrebné vedomosti a spôsobilosť identifikovať skutočnosti vymykajúce sa z očakávaného správania klientov a konkrétne prejavy ich NOO.

Finančná inštitúcia má vzdelávanie opakovať a dopĺňovať o nové poznatky v prípade potreby aj častejšie ako v 12-mesačnom cykle, aby sa zabezpečilo, že príslušní zamestnanci budú schopní priebežne vykonávať svoje povinnosti a oprávnenia. Vzdelávacie formy (klasická prednášková, resp. elektronická, prípadne iná) by mali byť pravidelne obmieňané. Nadobudnuté vedomosti príslušných zamestnancov je vhodné vyhodnotiť na základe testov.

(10) Finančná inštitúcia zabezpečí vypracovanie záznamov o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum účasti príslušných zamestnancov na vzdelávaní, obsah a formu vzdelávania, prípadne vyhodnotenie absolvovaného testu ako aj podpisy zamestnancov alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami. Okrem toho od príslušných zamestnancov je potrebné získať aj písomné potvrdenie alebo potvrdenie elektronickými prostriedkami o tom, že sa oboznámili s programom a súvisiacimi predpismi upravujúcimi postupy pri ochrane finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

Článok 7

Informačný systém vo finančnej inštitúcii

(1) Systémový prístup k riadeniu rizika finančnej inštitúcie a zabezpečeniu ochrany finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu vyžaduje vybudovanie vhodných informačných tokov pre zabezpečenie plynulého, včasného a pravidelného toku informácií medzi jednotlivými riadiacimi úrovňami finančnej inštitúcie, vrátane štatutárneho orgánu finančnej inštitúcie, UO, jej zástupcu a útvaru prevencie, útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu a príslušných zamestnancov. Systémový prístup pre zabezpečenie informačných tokov si súčasne vyžaduje podporu vo forme aplikačného programového vybavenia, t.j. špecializovaného informačného systému, resp. systémov. V širšom ponímaní ide o systém získavania, spracovania, vyhodnocovania, odovzdávania a aj používania informácií týkajúcich sa tejto oblasti. Jeho súčasťou sú toky informácií v procese jednotlivých činností finančnej inštitúcie a vykonávaných druhov obchodov pri ochrane pred legalizáciou a financovaním terorizmu. Pre účinnú prevenciu je nevyhnutné zabezpečiť jeho pravidelnú aktualizáciu s dôrazom na včasné uvedenie nových druhov obchodov (ktoré sú pred zaradením do existujúcej škály bankových produktov a služieb posudzované UO aj z hľadiska možnej zneužitelnosti na účely legalizácie a financovania terorizmu) do informačných systémov.

Okrem informačných systémov vrátane aplikačného programového vybavenia pre zabezpečenie informačných tokov pre systém ochrany môže finančná inštitúcia podporne využívať špecializovaný automatizovaný systém na detekciu NOO a sankcionovaných osôb v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktorý bude fungovať na základe nastavených scenárov nad databázami klientov, obchodov, resp. finančných operácií.

(2) Finančná inštitúcia je povinná zabezpečiť informačné toky na:

- a) prenos informácií smerom k zamestnancom o princípoch ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu, postupoch, povinnostiach a oprávneniach a s tým súvisiacim zabezpečením každodenných úloh,
- b) sprístupnenie programu a ďalších relevantných vnútorných predpisov zamestnancom,
- c) prenos potrebných informácií medzi zodpovednou osobou a UO,
- d) prenos informácií medzi zamestnancami a UO a naopak, vrátane interného oznamovania NOO,
- e) vedenie evidencie, t. j. zaznamenávanie, spracúvanie a aktualizovanie údajov o klientoch a zaznamenávanie a monitorovanie obchodných operácií klientov,
- f) oboznamovanie štatutárneho orgánu, resp. zodpovednej osoby s výsledkami kontroly uskutočňovanej UO a útvaram vnútornej kontroly a vnútorného auditu ako aj informovanie zamestnancov o týchto výsledkoch,
- g) prenos informácií medzi UO a FSJ, vrátane ohlasovania NOO a poskytovania ďalších potrebných informácií a podkladov FSJ ako aj poskytovania tzv. spätnej väzby od FSJ finančnej inštitúcie,
- h) vyhľadávanie NOO v relevantných informačných systémoch finančnej inštitúcie, ktoré obsahujú údaje o klientoch a ich operáciách.

(3) Formu, obsah a pravidlá informačných tokov by si mala stanoviť finančná inštitúcia v závislosti od jej veľkosti, zamerania, rozsahu a zložitosti ňou vykonávaných činností a ponúkaných druhov obchodov a služieb ako aj charakteristických znakov klientov a ich obchodov.

Informačný systém, resp. systémy majú vyhovovať špecifickým podmienkam finančnej inštitúcie a z technického hľadiska majú mať také parametre, aby finančná inštitúcia bola spôsobilá plniť povinnosti, ktoré pre ňu ako povinnú osobu vyplývajú zo zákona (najmä § 24 ods. 4 zákona).

(4) Podstatnou súčasťou informačného systému finančnej inštitúcie je taký elektronický informačný systém (ďalej „EIS“), ktorý zodpovedá zákonným požiadavkám, s cieľom zabezpečenia dostatočnej kvality ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

EIS, zaznamenávajúci a spracúvajúci údaje o klientoch a ich finančných operáciách, musí zohľadňovať požiadavky upravené v § 9 písm. e) zákona:

- a) ak ide o klienta - fyzickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy najmenej s menom, priezviskom, dátumom narodenia alebo rodným číslom a čísla účtov klienta a pri fyzickej osobe - podnikateľovi aj identifikačné číslo, ak mu bolo pridelené,
- b) ak ide o klienta - právnickú osobu, EIS musí obsahovať záznamy obsahujúce najmenej názov (obchodné meno) a identifikačné číslo takéhoto klienta.

EIS musí zároveň obsahovať informácie alebo záznamy o povahe obchodného vzťahu klienta. Povahe obchodného vzťahu je daná druhom obchodu v zmysle § 9 písm. i) zákona alebo len obchodom podľa § 9 písm. h) zákona, pričom povaha obchodného vzťahu je primárne predurčená samotným produktom alebo službou, ktorú klient využíva. EIS a spôsob jeho využívania má umožňovať rozpoznať NOO uskutočňované klientmi, prípadne sledovať aj ich priebeh alebo vývoj, ako aj spojitosti medzi finančnými operáciami určitého klienta a, pokiaľ je to možné, aj neobvyklými obchodnými operáciami rôznych klientov.

Osobitnou časťou informácií zaznamenaných a sledovaných prostredníctvom EIS sú údaje o politicky exponovaných osobách (§ 6 zákona) a o fiktívnych bankách (§ 9 písm. d) a § 24 ods. 1 zákona), ktoré príslušní zamestnanci získali pri výkone pracovných úloh.

EIS môže slúžiť finančnej inštitúcii aj na sledovanie potrebných údajov na účel vedenia registra podozrivých klientov podľa § 92 ods. 7 písm. a) ZOB a výmenu informácií s inými finančnými inštitúciami podľa § 92 ods. 7 písm. b) ZOB. Ďalšie situácie, v ktorých môže finančná inštitúcia využiť EIS pri poskytovaní informácií, vyplývajú z ustanovenia § 18 ods. 8 zákona.

EIS má umožniť, aby finančná inštitúcia bezodkladne poskytla FSJ na jej žiadosť informácie o tom, či má, alebo mala obchodný vzťah s konkrétnou osobou v predchádzajúcich piatich rokoch ako aj o povahe takého obchodného vzťahu (§ 24 ods. 4 zákona).

EIS má byť taktiež spôsobilý včasne a v dostatočnom rozsahu poskytovať údaje FSJ, Národnej banke Slovenska - útvaru dohľadu nad finančným trhom ako dohliadaciemu orgánu a orgánom činným v trestnom konaní v zákonom určených prípadoch.

V neposlednom rade EIS má zodpovedať požiadavkám na účely kontroly pre vlastnú potrebu banky a pre potrebu FSJ (§ 30 zákona) a na štatistické účely.

Článok 8

Identifikácia klienta a akceptovanie klienta, rizikový profil klienta; základná, zjednodušená, zvýšená starostlivosť, plnenie tretími stranami

(1) Základné povinnosti finančnej inštitúcie v týchto oblastiach určujú ustanovenia najmä § 7, 8 a 10 až 13 zákona, § 89 a § 93a ZOB, § 31, § 80, § 88, § 88a ZOPS.

(2) Finančná inštitúcia uskutoční všetky prvky základnej starostlivosti o klienta (fyzickú osobu aj právnickú osobu) podľa § 10 ods. 1 zákona vždy v situáciách uvedených v odseku 2 tohto ustanovenia zákona.

Pri jednorazových obchodoch mimo obchodného vzťahu finančná inštitúcia identifikuje a overuje identifikáciu vždy, ak obchod dosiahne hodnotu aspoň 2 000 EUR.

Nasleduje povinnosť zisťovať, či klient koná vo vlastnom mene. Na účel tohto metodického usmernenia je potrebné rozumieť „vykonávanie obchodu na vlastný účet“, resp. s „vlastnými prostriedkami“ ako konanie vo vlastnom mene. Podľa ustanovenia § 10 ods. 10 zákona je potrebné túto skutočnosť zistiť vždy v situáciách uvedených v ustanovení § 10 ods. 2 a v súlade s ustanovením § 89 ods. 3 ZOB aj keď ide o obchod aspoň vo výške 15 000 EUR (teda nie iba „príležitostný“, ako to vyplýva zo zákona).

(3) Zisťovanie a v primeranom rozsahu aj overovanie konečného užívateľa výhod sa riadi predovšetkým ustanoveniami § 9 a 10 zákona, pričom aj ZOB čiastočne rieši tento dôležitý prvok základnej aj zvýšenej starostlivosti o klienta v § 93a. Znamená to, že konečného užívateľa výhod je potrebné zisťovať vždy v prípade právnických osôb; pričom právna forma spoločnosti (napr. akciová spoločnosť s akciami na doručiteľa alebo združenie majetku) nesmie prekážať pri zisťovaní konečného užívateľa výhod. Overovanie získanej informácie o konečnom užívateľovi výhod v súlade so zákonom sa má uskutočňovať v primeranom rozsahu; napr. vyžiadanim písomného vyhlásenia o konečnom užívateľovi výhod a následným overením takejto informácie z dostupných zdrojov. Ak to rizikový profil klienta umožňuje, môže finančná inštitúcia pri uplatňovaní základnej starostlivosti určiť konečného užívateľa výhod na základe informácií z verejných zdrojov, bez nutnosti kontaktovať klienta, alebo tieto informácie u neho overovať.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie SJFP zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (prvá časť usmernenia).

Pre ilustráciu možných situácií pri zisťovaní konečného užívateľa výhod klienta v prípade právnických osôb slúži prehľad o praktických postupoch využívaných v členských krajinách EÚ, ktoré sú uvedené v materiáli vypracovanom a zverejnenom v apríli 2012 v podvýbore proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti (Anti-Money Laundering Committee - AMLC), pôsobiacom v rámci Spoločného výboru európskych dohľadov – Joint Committees dostupný na webovom sídle (http://www.esma.europa.eu/system/files/jc_2011_096.pdf).

(4) Význam ustanovení § 10 ods. 1 písm. a) až c) a ods. 10 zákona je zvýraznený v ustanoveniach § 15 a § 24 ods. 2 zákona, v ktorých je finančnej inštitúcii uložená povinnosť odmietnuť nového klienta, ukončiť existujúci obchodný vzťah s klientom, alebo odmietnuť uskutočnenie konkrétnej obchodnej operácie v prípade, ak nie je možné uskutočniť základnú starostlivosť.

Porovnateľná povinnosť vyplýva z ustanovenia § 89 ods. 1 ZOB. Takéto prípady je finančná inštitúcia povinná podľa § 17 ods. 1 ihneď ohlásiť SJFP.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie SJFP zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/usmernenie_paragraf_15.pdf).

(5) Pri nových klientoch by malo byť súčasťou akceptovania klienta okrem uskutočnenia základnej starostlivosti aj jeho zaradenie do určitej rizikovej skupiny, pričom predpokladom by malo byť dôsledné uplatňovanie princípu KYC, čo znamená zabezpečenie získania dostatočných informácií o charaktere očakávaných obchodov klienta a akejkolvek predvídateľnej schémy ním uskutočňovaných operácií. Na základe toho je možné vytvoriť rizikový profil klienta.

Pri uplatnení základnej starostlivosti finančná inštitúcia nesmie vstúpiť do obchodného vzťahu s klientom, kým spoľahlivo nezistí všetky relevantné okolnosti týkajúce sa klienta

(vrátane zistenia konečného užívateľa výhod a primeraných opatrení na overenie tejto informácie), ako aj klientom predpokladaný charakter obchodovania, resp. podnikania alebo jeho inej činnosti. Vedúci zamestnanci a zamestnanci finančnej inštitúcie musia poznať klientov finančnej inštitúcie a ich bežnú obchodnú, podnikateľskú alebo inú činnosť. Na základe získaných informácií sú potom zamestnanci finančnej inštitúcie a ich priami nadriadení schopní počas existencie obchodného vzťahu finančnej inštitúcie s klientom posúdiť každý pokyn klienta na nakladanie s finančnými prostriedkami vedenými na jeho účte, v porovnaní s očakávaným správaním tohto klienta. Zohľadňujú pritom okolnosti, ktoré môžu naznačovať zmenu charakteru podnikania klienta alebo zmenu jeho obvyklej činnosti a primerane tieto skutočnosti overujú.

Finančná inštitúcia priebežne aktualizuje rizikový profil klienta podľa rizikovej skupiny, do ktorej bol klient zaradený; s týmto cieľom požaduje od klienta obnovovanie údajov, ktoré jej klient pôvodne poskytol, resp. už predtým upravoval, a to v primeraných časových intervaloch a v závislosti od zmien, ktoré sa týkajú osoby klienta, či jeho obchodných alebo iných aktivít, s ktorými sú spojené jeho finančné operácie uskutočňované finančnou inštitúciou. Aktualizáciu je možné uskutočňovať aj žiadosťou o vyplnenie príslušného formuláru klientom, napríklad raz za rok, ak nie je nevyhnutná častejšia aktualizácia, alebo dohodnutím zmluvnej podmienky s klientom o povinnosti ohlásenia príslušných zmien finančnej inštitúcii.

(6) Prostredníctvom rozčlenenia klientov podľa ich rizikového profilu finančná inštitúcia potom môže v praxi uplatňovať ustanovenie § 10 ods. 1 písm. d) zákona – priebežné monitorovanie obchodného vzťahu, ktoré vedie k rozpoznaní a aj ohláseniu NOO. V súvislosti s rozčlenením klientov podľa ich rizikovosti je potrebné, aby finančná inštitúcia brala do úvahy ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) a ods. 8 zákona, ktoré zakladajú povinnosť priebežne aktualizovať rizikový profil klienta na základe uskutočňovaného stáleho monitorovania obchodného vzťahu. Vhodná periodicita aktualizácie záleží na posúdení a rozhodnutí finančnej inštitúcie, v každom prípade je potrebné takúto povinnosť zahrnúť do vnútorného predpisu upravujúceho program.

V súvislosti so zvažovaním rizika pri posudzovaní klientov finančnej inštitúcie je vhodné využívať aj materiály vypracované expertmi Financial Action Task Force (Finančná akčná pracovná skupina je vedúcou inštitúciou pri určovaní medzinárodných štandardov v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu v globálnom meradle; ďalej „FATF“) a výboru Rady Európy MONEYVAL, pravidelne publikované (aktualizované 3 razy do roka) závery priebežného monitoringu krajín, ktoré majú výrazné nedostatky pri presadzovaní opatrení proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a proti financovaniu terorizmu, napr.:

- a) FATF Public Statement dostupné na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatfpublicstatement-19october2012.html>); tzv. „čierna listina“;
- b) Improving global AMLCFT compliance on-going process dostupné na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/improvingglobalamlcftcomplianceon-goingprocess-19october2012.html>); tzv. „šedá listina“;
- c) platné závery FAFT monitoringu dostupné na webovom sídle SJFP (<http://www.minv.sk/?vyhlasenia-fatf>),

- d) formálne zverejnenie o členskej krajine potvrdzujúce, že krajina nedodržiava základné referenčné dokumenty pre primeranú prevenciu legalizácie a financovania terorizmu, dostupné na webovom sídle (<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/>),
- e) práve platné závery monitoringu zverejňuje aj webové sídlo SJFP (<http://www.minv.sk/?moneyval-vyhlasenia>),
- f) podrobné hodnotiace správy o jednotlivých členských krajinách a ich systéme prevencie a represie v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (v podobe „Mutual Evaluation Report“); dostupné v anglickom jazyku na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/mutualevaluations/> a http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Evaluation_reports_en.asp),
- g) tzv. zoznam tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol na základe dohody členských štátov EÚ vo výbore Európskej komisie („CPMLTF“ - Committee on Prevention Money Laundering and Terrorist Financing) dostupný na webovom sídle výboru (http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/financial-crime/3rd-country-equivalence-list_en.pdf) ako aj na webovom sídle SJFP (<http://www.minv.sk/?ekvivalent>).

(7) Zákon v súlade s implementovanými smernicami EÚ vymedzuje iba základné situácie, ktoré predstavujú zvýšené riziká legalizácie a financovania terorizmu. Sprísnený postup identifikácie a verifikácie získaných faktov a následného monitorovania obchodného vzťahu s klientom však finančná inštitúcia musí uplatňovať aj v ďalších situáciách, podľa rizikového profilu klienta alebo podľa miery rizika poskytovanej služby, resp. druhu obchodu pre klienta (právnické osoby nezapísané v obchodnom registri, napr. politické strany, právnické osoby vo forme akciových spoločností s akciami na doručiteľa, spoločné účty, účty spojené s držiteľskou správou, atď.).

(8) Presadzovanie a dodržiavanie všetkých uvedených postupov a pravidiel (identifikácia, verifikácia, KYC) poskytuje okrem rozoznávania NOO a minimalizácie rizika legalizácie a financovania terorizmu aj ochranu pred podvodmi. Súčasne umožňuje finančnej inštitúcii vybrať a ponúknuť zo škály druhov obchodov tie, ktoré konkrétnym klientom vyhovujú podľa obsahu a rozsahu ich aktivít. Tým napomáha finančnej inštitúcii udržať si klientov, ktorí nie sú spojení s legalizáciou a podvodmi a súčasne eliminovať riziko finančných strát a riziko straty dobrého mena finančnej inštitúcie.

(9) Vyššia rizikovosť klienta si vyžaduje podrobnejšie posudzovanie klienta, jeho konania a ním zadávaných príkazov na realizáciu finančných operácií. Následne je nutné prijať opatrenia na elimináciu rizika na prijateľnú úroveň.

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť voči klientovi v situáciách, ktoré vzhľadom na svoju povahu môžu predstavovať vyššie riziko legalizácie alebo financovania terorizmu. Finančná inštitúcia venuje osobitnú pozornosť vybraným skupinám subjektov, a to okrem už uvedených politicky exponovaných osôb (§ 6, § 10 a § 12 zákona), najmä združeniam majetku (§ 25 ods. 2) a fiktívnym bankám (§ 24 ods. 1).

Pri zisťovaní politicky exponovaných osôb sa finančným inštitúciám odporúča v súlade s novými medzinárodnými štandardmi FATF publikovanými vo februári 2012 na webovom sídle (<http://www.fatf-gafi.org/topics/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations2012.html>) uplatniť zvýšenú starostlivosť o klienta okrem okruhu osôb uvedených v § 6 ods. 1 zákona aj na osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky.

V procese identifikácie a verifikácie politicky exponovaných osôb sa odporúča využívať existujúce komerčné databázy vysoko rizikových klientov, napr. World-Check

database of high risk individuals and companies.; webové sídlo (<http://www.world-check.com/>).

Pri monitorovaní existujúcich klientov je nevyhnutné zamerať sa aj na priebežné zisťovanie a overovanie, či sa klient stal politicky exponovanou osobou; v takom prípade je potrebné vyžadovať pre pokračovanie obchodného vzťahu súhlas vedúceho zamestnanca, pričom za takého sa považuje zamestnanec o jednu riadiacu úroveň vyššie. Ak je politicky exponovaná osoba vlastníkom, alebo pôsobí v riadiacej štruktúre klienta - právnickej osoby, alebo je konečným užívateľom výhod v uvedenom prípade, je to situácia, vyžadujúca aplikáciu zvýšenej starostlivosti voči klientovi – právnickej osobe.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie SJFP zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/PEPS-usmernenie-20052011.pdf) (druhá časť usmernenia).

Finančná inštitúcia uplatňuje zvýšenú starostlivosť o klienta aj ak sa pripravuje založenie:

- a) nového obchodného vzťahu alebo účtu bez fyzickej prítomnosti klienta a
- b) nových korešpondenčných vzťahov so zahraničnými bankami, resp. úverovými inštitúciami mimo EHP.

Korešpondenčný vzťah je v zmysle definícií k novým FATF štandardom poskytovanie bankových služieb jednou bankou („korešpondenčnou“) inej banke (ktorá je v tomto vzťahu „protistranou“), pričom jednou z bežne si navzájom poskytovaných služieb je otvorenie „nostro“ a „loro“ účtov v rôznych menách.

Pri posudzovaní rizikovosti zahraničných bánk, resp. zahraničných úverových inštitúcií z iného ako členského štátu v situácii, keď má finančná inštitúcia záujem o začatie korešpondenčného vzťahu, sa okrem informácií vymedzených v § 12 ods. 1 písm. b) zákona odporúča v súlade s európskym štandardom vyžiadať a analyzovať aj zdokumentovanie povinností a právomocí v oblasti prevencie legalizácie a financovania terorizmu; pričom je dôležité doplniť tieto informácie v primeranej lehote aj v prípade už existujúcich korešpondenčných vzťahov.

(10) Použitie už uskutočnenej základnej starostlivosti - okrem jednej súčasti základnej starostlivosti, ktorou je priebežné monitorovanie obchodného vzťahu v zmysle § 10 ods. 1 písm. d) zákona - inou úverovou alebo finančnou inštitúciou pri uplatňovaní postupov starostlivosti vo vzťahu ku klientovi umožňuje zákon v ustanovení § 13, tzv. plnením tretími stranami. Ide o to, že za splnenia predpokladov uvedených v tomto ustanovení je možné spoľahnúť sa na už vykonanú identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod a prevziať alebo poskytnúť údaje o tejto identifikácii a verifikácii od úverovej alebo finančnej inštitúcie (v rozsahu podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. b) bodov 1 až 10 zákona), ktorá pôsobí na území EHP (tzv. tretia strana), vrátane tých, ktoré pôsobia na území SR.

Zmenárne a platobné inštitúcie sú mimo okruhu povinných osôb, od ktorých je možné prevziať identifikáciu a verifikáciu klienta a konečného užívateľa výhod.

Zodpovednosť za to, že takto nadobudnuté údaje spĺňajú požiadavky na výkon starostlivosti voči klientovi podľa ustanovení zákona, však ostáva na finančnej inštitúcii, ktorá sa rozhodla spoliehať sa na postup „plnenia tretími stranami“. V uvedených prípadoch v súlade s praxou v členských krajinách EHP nie je potrebné osobitne vyžadovať súhlas klienta s poskytnutím údajov tretej strane.

Zákon podľa ustanovenia § 13 ods. 4 považuje „outsourcing“ za činnosť vykonávanú pre finančnú inštitúciu na základe jej pravidiel a predpisov, a preto sa takéto situácie nepovažujú za plnenie tretími stranami.

(11) Zákon definuje v ustanovení § 11 rozsah a podmienky využitia zjednodušenej starostlivosti vo vzťahu ku klientovi; pritom je nutné zdôrazniť, že ide o možnosť aplikovať menej náročný postup pri identifikácii klienta.

Finančná inštitúcia túto možnosť môže využiť po dôkladnom zvážení s využitím rizikovo orientovaného postupu v prípade takých situácií a klientov, keď je možné získať a overiť základné informácie z verejne dostupných a spoľahlivých zdrojov – ako je to uvedené v ustanovení § 11 ods. 1 zákona.

Ustanovenie § 11 ods. 2 zákona upravuje druhy produktov, pri ktorých je možné použiť zjednodušené postupy starostlivosti vo vzťahu ku klientovi.

Dôležitá je skutočnosť, že predtým, než finančná inštitúcia rozhodne o použití zjednodušenej starostlivosti, je potrebné o klientovi alebo druhu obchodu (produkte) získať informácie, ktoré opodstatňujú uplatnenie zjednodušenej starostlivosti.

Využitie zjednodušenej starostlivosti v žiadnom prípade neznamená výnimku z povinnosti priebežného monitorovania obchodného vzťahu (§ 10 ods. 1 písm. d) zákona), ani z ďalších povinností vymedzených zákonom, tak, aby bolo možné dodržiavať ustanovenia § 14 a 17 zákona ako aj iné, vrátane povinností spracovávať a uchovávať údaje podľa ustanovení § 19 a § 21 zákona.

V súvislosti s využívaním zjednodušenej starostlivosti prichádza do úvahy aj možnosť využitia zoznamu tzv. tretích ekvivalentných krajín, ktorý vznikol dohodou členských štátov EÚ a je publikovaný v anglickom jazyku na webovom sídle CPMLTF; ako aj na webovom sídle SJFP. Skutočnosť, že niektorá krajina je uvedená v tomto zozname však nevyklučuje, že konkrétneho klienta z tejto krajiny nemožno zaradiť do vyššieho rizika. Vždy je totiž potrebné dôsledne uplatňovať povinnosti podľa ustanovení § 10 ods. 1 písm. d), ods. 4 a ods. 8 zákona.

Článok 9

Rozpoznávanie, ohlasovanie a zdržanie NOO

(1) Pre rozpoznávanie NOO finančnou inštitúciou je rozhodujúce uplatňovanie ustanovení § 2 až 4, § 10 až 12, § 14 a § 20 zákona.

Podľa § 14 ods. 1 zákona je finančná inštitúcia povinná posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý. Podľa § 20 ods. 1 a 2 písm. d) zákona musí mať finančná inštitúcia túto časť postupov upravenú vo svojom programe.

Plnenie povinností uvedených v § 14 ods. 1 a ods. 2 písm. a) a b) zákona je potrebné plniť preukázateľným spôsobom, tak, aby finančná inštitúcia mohla v súlade s § 30 ods. 3 pri kontrole poskytnúť informácie a písomné doklady o plnení týchto povinností.

V ustanovení § 14 ods. 3 zákona sa ďalej zdôrazňuje povinnosť vyhotovovania záznamov o obchodoch podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona (tzv. interné hlásenia NOO), ktoré je potrebné uchovávať 5 rokov na základe § 30 ods. 3 zákona v spojitosti s § 33 ods. 4 zákona.

(2) Podľa § 4 zákona NOO je právny úkon alebo iný úkon, ktorý nasvedčuje tomu, že jeho vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo financovaniu terorizmu.

Ustanovenie § 4 ods. 2 zákona uvádza demonštratívny výpočet NOO. V každej NOO uvedenej v tomto ustanovení je však niekoľko znakov (indikátorov) neobvyklosti (napr. nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov vzhľadom na druh obchodu, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov bez zrejmej ekonomického alebo zákonného účelu, atď.), ktoré je finančná inštitúcia povinná posudzovať a zároveň uplatňovať princíp KYC (zákon žiadne zásady KYC nedefinuje, pokiaľ ich však povinná osoba uplatňuje v praxi, je potrebné ich takto definovať aj v programe). Až na základe

takéhoto postupu je možné kvalifikovane posúdiť, či pripravovaná alebo vykonávaná obchodná operácia klienta je alebo nie je neobvyklá. Zákon v ustanovení § 4 neupravuje žiadne kritériá, napr. v podobe hraničných súm finančných prostriedkov, ktoré by viedli k automatickému určeniu, že pri určitom type finančnej operácie ide nespore o NOO. Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je uplatnenie princípu KYC a kvalifikované rozpoznávanie indikátorov neobvyklosti, ako aj ďalších znakov alebo kritérií, ktoré si finančná inštitúcia je povinná stanoviť v závislosti od predmetu a rozsahu svojej činnosti a druhu a rozsahu vykonávaných obchodov a finančných operácií pre klientov, v rámci tvorby prehľadu foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona).

(3) Podmienky pre kvalifikované uplatnenie princípu KYC vyplývajú z povinností finančnej inštitúcie a klienta, určených v ustanoveniach § 10 až 12 zákona. Rozhodujúce sú ustanovenia § 10 ods. 1, 4 a 5 a § 11 ods. 3 zákona.

Postup podľa ustanovení § 10 ods. 1 a § 11 ods. 3 zákona umožní finančnej inštitúcii primerane sa presvedčiť o skutočnej identite každého klienta a rozpoznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom finančnej inštitúcie pre vytvorenie rizikového profilu klienta, následné určenie rozsahu starostlivosti podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona a pre akceptovanie klienta. Finančná inštitúcia potom v závislosti od výsledku uplatní postupy v rámci základnej starostlivosti podľa § 10 zákona alebo zjednodušenej starostlivosti podľa § 11 zákona alebo zvýšenej starostlivosti § 12 zákona.

(4) Bez ohľadu na to, či finančná inštitúcia postupuje podľa ustanovení § 10, § 11 alebo § 12 zákona, je povinná okrem iného vždy postupovať podľa § 14 zákona. Finančná inštitúcia je povinná v rámci uplatňovania každého druhu starostlivosti posudzovať, či pripravovaný alebo vykonávaný obchod je neobvyklý (§ 14 ods. 1 zákona) a venovať osobitnú pozornosť všetkým zložitým, nezvyčajne veľkým obchodom a všetkým obchodom s nezvyčajnou povahou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický účel alebo zrejmy zákonný účel a urobiť o nich príslušný záznam podľa § 14 ods. 3 zákona (tzv. interné hlásenia NOO), tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona.

(5) Finančná inštitúcia vykonáva kvalifikované posudzovanie pripravovaných alebo vykonávaných obchodov podľa § 14 zákona v rôznych časových úsekoch a na rôznych úrovniach. Proces posudzovania prebieha:

- a) v „prvej línii“, kde sú zamestnanci finančnej inštitúcie v kontakte s existujúcim alebo potenciálnym klientom,
- b) v rámci priebežného monitorovania existujúceho obchodného vzťahu,
- c) v rámci následného (spätného) posudzovania obchodov klienta.

a) posudzovanie obchodov v prvotnom kontakte s klientom pred a počas vykonávania obchodu

Posudzovanie obchodov klienta uskutočňujú zamestnanci finančnej inštitúcie, ktorí sú pri plnení svojich povinností v kontakte s klientom, najmä tí, čo preberajú alebo spracúvajú príkazy klienta na realizáciu jeho obchodov, resp. finančných operácií. Ide predovšetkým o pokladníkov, zamestnancov zabezpečujúcich realizáciu peňažných prevodov, resp. platobného styku a ďalších zamestnancov zapojených do poskytovania služieb klientom a spracovania údajov ako aj o zamestnancov priamo nadriadených týmto zamestnancom. Posudzovanie obchodu zamestnancom finančnej inštitúcie sa teda

uskutočňuje zväčša na mieste realizácie obchodu a pred jeho vykonaním, resp. pri pokuse o vykonanie obchodu tak, aby mohla byť prípadná NOO zdržaná a ohlásená bez zbytočného odkladu. Posudzovanie obchodov je závislé od odbornosti a pripravenosti príslušných zamestnancov, ktoré nadobudli v rámci povinnej odbornej prípravy (§ 20 ods. 3 zákona).

Každý príslušný zamestnanec je povinný mať nepretržite k dispozícii program, či už v papierovej alebo elektronickej podobe a je povinný si ho osvojiť a podľa neho postupovať. Zamestnanec finančnej inštitúcie sa riadi v tejto etape predovšetkým § 10 ods. 1, ako aj ustanovením § 11 ods. 3 zákona, čo mu umožní presvedčiť sa v primeranej miere o skutočnej identite klienta a poznať účel a plánovanú povahu obchodných aktivít, ktoré bude klient pravdepodobne vykonávať. Tento postup je zároveň východiskovým bodom pre akceptovanie klienta finančnou inštitúciou, vytvorenie rizikového profilu klienta a určenie rozsahu starostlivosti voči klientovi podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona.

Rozhodujúcim prvkom pre posudzovanie obchodných operácií klienta je aj tu primerané uplatnenie princípu KYC a jeho postupov a kvalifikované rozpoznávanie znakov neobvyklosti. Tento postup umožní zamestnancovi posudzovať pripravované alebo vykonávané obchody klienta pomocou ich porovnávania s prehľadom foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona), ako aj s formami uvedenými v § 4 ods. 2 zákona a odhaliť tie, ktoré sú neobvyklé vo vzťahu ku klientovi a jeho inak obvyklým obchodom.

Ak zamestnanec posúdi pripravovaný alebo vykonávaný obchod ako neobvyklý, urobí o tomto obchode písomný záznam podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a neodkladne oznámi toto zistenie určenej osobe (ďalej len „oznámenie o NOO“).

b) posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu

V závislosti od toho, či ide o:

1. uzatváranie obchodného vzťahu (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona) alebo
2. príležitostný obchod (§ 10 ods. 2 písm. b) a písm. c) zákona),

príslušní zamestnanci finančnej inštitúcie posudzujú obchody klienta aj v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu.

Posudzovanie pripravovaných aj vykonávaných obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu je špecifické tým, že obchodný vzťah už vznikol a trvá (§ 10 ods. 2 písm. a) zákona). Prípadne je klient finančnej inštitúcii známy vzhľadom na to, že už vykonal viaceré príležitostné obchody (§ 10 ods. 2 písm. b), príp. c) zákona). Nejde teda o prvý kontakt s klientom a finančná inštitúcia môže zohľadniť existujúci rizikový profil klienta a históriu ním vykonaných obchodov.

Postup podľa ustanovenia § 10 ods. 1 písm. d) zákona, vrátane overovania úplnosti a platnosti identifikačných údajov a informácií podľa ustanovenia § 10 ods. 8 zákona a povinnosť klienta podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona, tvoria základ priebežného monitorovania obchodného vzťahu. Tento druh monitorovania si vyžaduje vytváranie rizikových profilov klientov a ich triedenie s ohľadom na možné riziko legalizácie alebo financovania terorizmu podľa ustanovenia § 10 ods. 4 zákona. Priebežné monitorovanie obchodného vzťahu predpokladá využívanie vhodného EIS, čo finančnej inštitúcii umožní v súlade s rizikovo orientovanou prevenciou vytvoriť finančné, či iné kritériá, resp. limity ako jedny zo znakov neobvyklosti obchodných operácií klientov, ktoré by oddeľovali určité úrovne procesu monitorovania, zodpovedajúce stupňu rizikovosti operácií uskutočňovaných klientmi. Stanovené kritériá alebo limity, definované finančnou inštitúciou na tento účel, musia byť pravidelne preverované, aby bolo možné určiť ich primeranosť voči zisteným úrovniam rizík. Finančná inštitúcia je povinná taktiež pravidelne prehodnocovať primeranosť existujúceho systému a jednotlivých procesov ochrany a

prevencie.

Pre posudzovanie obchodov sú v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu dôležité tie pripravované alebo vykonávané obchody klienta, ktoré sa nezhodujú so známou alebo očakávanou aktivitou klienta alebo aj s formami NOO uvedenými v programe alebo v § 4 ods. 2 zákona. Takéto obchody klienta sú predmetom posudzovania (§ 14 ods. 2 zákona) a je nutné urobiť o nich písomný záznam (§ 14 ods. 3 zákona), pričom tieto záznamy je potrebné uchovávať v súlade s lehotou uvedenou v § 19 zákona.

UO môže na základe výsledkov posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) a § 4 ods. 2) zákona dospieť k záveru, že v danom prípade nejde o NOO. Ak to nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady v zmysle ustanovenia § 10 ods. 5 zákona.

V prípadoch, keď UO nedokáže ani týmto postupom zdôvodniť obchody klienta, ktoré sa nezhodujú s jeho rizikovým profilom alebo s jeho známymi alebo očakávanými aktivitami, postačí, že tieto operácie len nasvedčujú tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii príjmov z trestnej činnosti alebo k financovaniu terorizmu a UO je povinná postupovať podľa § 17 zákona, t. j. ohlásiť NOO finančnej spravodajskej jednotke.

Posudzovanie obchodov v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu vykonávajú v závislosti od obchodu zamestnanci, ako aj UO.

c) posudzovanie obchodov v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta

Prostriedkom následného monitorovania obchodov klientov je napríklad následný náhodný výber uskutočnených obchodov v rámci výkonu kontroly zo strany vedúceho zamestnanca, nadriadeného príslušnému zamestnancovi, ktorý realizoval pokyny a operácie klienta, ako aj v rámci výkonu kontroly uskutočňovanej UO a útvaram vnútornej kontroly (pozri časť I).

(6) Odporúčaný postup pri spracovávaní a narábaní s internými oznámeniami o NOO a hláseniami o NOO:

- a) všetky interné oznámenia o NOO zaslané príslušnými zamestnancami UO musia byť zdokumentované podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona a musia byť k dispozícii pre účely kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona,
- b) zasielanie interných oznámení a hlásení určenej osobe nesmie byť podmienené predchádzajúcim súhlasom žiadnej osoby,
- c) UO eviduje a uchováva oznámenia o interných oznámeniach o NOO vrátane funkcie, mena, priezviska, označenia pobočky alebo útvaru finančnej inštitúcie a všetkých údajov o danom klientovi a obchode v súlade s ustanovením § 19 zákona,
- d) UO, ako aj zamestnanci finančnej inštitúcie vrátane vedúcich zamestnancov (a členov štatutárneho orgánu), ktorí sa podieľajú na posudzovaní obchodov podľa § 14 zákona, sú povinní zachovávať mlčanlivosť o ohlásenej NOO a o opatreniach, ktoré vykoná FSJ (§ 18 zákona), vrátane plnenia povinností podľa ustanovení § 17 ods. 5 a § 21 zákona; pričom povinnosti mlčanlivosti sa však finančná inštitúcia nemôže dovoľávať voči Národnej banke Slovenska a Ministerstvu financií SR v súvislosti s výkonom dohľadu a kontroly podľa ustanovenia § 29 zákona (§ 18 ods. 5 zákona). Za predpokladu, že poskytnuté informácie sa použijú výhradne na účely predchádzania legalizácii alebo financovaniu terorizmu, sa povinnosť mlčanlivosti nevzťahuje na poskytovanie informácií medzi úverovými alebo finančnými inštitúciami za podmienok podľa ustanovení § 18 ods.

- 8 písm. a) a c) zákona,
- e) finančná inštitúcia je povinná vypracovať postup od zistenia NOO po neodkladné ohlásenie NOO, vrátane postupu a zodpovednosti zamestnancov, ktorí obchod posudzujú,
 - f) UO po prijatí interného oznámenia o NOO môže potvrdiť prijatie oznámenia o NOO príslušnému zamestnancovi, ktorý zaslal oznámenie. Potvrdenie by malo obsahovať poučenie o povinnosti zachovávať mlčanlivosť podľa ustanovenia § 18 zákona. V prípade, ak má finančná inštitúcia elektronický systém zberu interných hlásení, ktorý umožňuje príslušnému zamestnancovi sledovať stav, resp. prijatie podaného interného hlásenia o NOO určenou osobou, resp. útvárom prevencie, nie je potrebné individuálne potvrdenie prijatia takéhoto oznámenia,
 - g) interné oznámenie o NOO, resp. konanie klienta a obchod alebo finančná operácia, ktorej sa oznámenie týka, musia byť predmetom posúdenia UO, ktorá môže na základe výsledkov ďalšieho posudzovania jednotlivých okolností obchodu a s ohľadom na prehľad foriem NOO (§ 20 ods. 2 písm. a) zákona) a § 4 ods. 2 zákona rozhodnúť, či ide alebo nejde o NOO. Toto interné oznámenie obsahuje informácie o ekonomickom alebo zákonomnom účele obchodov a v prípade, že ide o obchod obvyklý, aj dostatočné odôvodnenie alebo uvedenie informácií a dôvodov ohľadom jeho obvyklého charakteru. V opačnom prípade nemožno považovať proces takého posudzovania za hodnoverný a objektívny. Ak rozhodnutie nie je možné len na základe informácií o klientovi, ktoré finančná inštitúcia už má k dispozícii, môže podľa okolností žiadať od klienta ďalšie potrebné informácie a doklady podľa ustanovenia § 10 ods. 5 zákona. Ak UO dospeje k odôvodnenému záveru, že v prípade interne oznámenej NOO nejde o NOO, je povinná toto rozhodnutie písomne zdokumentovať a všetky súvisiace údaje, písomné podklady a elektronickú dokumentáciu naďalej uchovávať v súlade s dobou určenou v § 19 zákona,
 - h) v prípadoch, keď UO nemôže ani týmto postupom dospieť k záveru, že nejde o NOO, postačí, že oznámený obchod, resp. finančná operácia nasvedčuje tomu, že ich vykonaním môže dôjsť k legalizácii alebo k financovaniu terorizmu a UO je povinná postupovať podľa ustanovenia § 17 zákona, t. j. ohlásiť NOO finančnej spravodajskej jednotke.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona NOO alebo pokus o jej vykonanie musia byť ohlásené FSJ bez zbytočného odkladu, t. j. pri najbližšej príležitosti. Neustále je treba brať do úvahy konkrétne okolnosti situácie, v ktorej sa realizuje zistenie NOO, pričom finančná inštitúcia je povinná ohlásiť NOO čo najskôr. Rozhodnutie UO ohlásiť NOO nesmie byť podmienené súhlasom alebo schválením akoukoľvek inou osobou. Hlásenie o NOO obsahuje údaje určené ustanoveniami § 17 ods. 3 a nesmie obsahovať údaje uvedené v § 17 ods. 4 zákona. Označenie hlásenia o každej NOO by malo mať podobu: poradové číslo/rok/znakový kód finančnej inštitúcie, napr. 1/2009/SUBA.

Ohlásiť NOO je možné písomne, elektronickou formou alebo telefonicky (v takomto prípade je potrebné do 3 dní ohlásiť NOO aj osobne, písomne alebo elektronickou poštou). Vzor tlačiva hlásenia o NOO vydáva FSJ, nachádza sa na webovom sídle (<http://www.minv.sk/?vzory>).

Doplnenie hlásenia o NOO z vlastnej iniciatívy finančnej inštitúcie je možné urobiť najneskôr do 30 dní. Po tejto lehote je potrebné dodatočne získané informácie a podklady ohlásiť ako ďalšiu NOO. V tejto ďalšej NOO finančná inštitúcia uvedie, s ktorou NOO dodatočne získané informácie a podklady súvisia.

V súvislosti s ohlasovaním NOO a zasielaním ďalších doplňujúcich informácií, ako aj celkovej komunikácie a výmeny informácií s FSJ sa odporúča v záujme kompatibility a zjednotenia postupu pri procese ohlasovania, ako aj zjednotenia kontrolných procesov, aby finančné inštitúcie komunikovali s FSJ elektronickými prostriedkami prostredníctvom

elektronickej podateľne, za dodržania podmienok ochrany prenášaných dát a jednoznačnej identifikácie a overovania. Iba týmto spôsobom je možné predchádzať bezpečnostným rizikám spojeným s nahlasovaním NOO prostredníctvom pošty, faxu a E-mailu,

- i) finančná inštitúcia môže podľa ustanovenia § 92 ods. 7 písm. a) ZOB viesť register klientov, ktorí sa dopustili konania posúdeného ako NOO a na ktorých sa vzťahujú medzinárodné sankcie a podľa ustanovenia § 92 ods. 7 písm. b) ZOB môže poskytnúť aj bez súhlasu klienta informácie z tohto registra (za predpokladu ochrany poskytnutých údajov) iným finančným inštitúciám,
- j) zákon ustanovením § 18 ods. 8 písm. a) umožňuje finančným inštitúciám za vymedzených podmienok výmenu informácií, ak tá je odôvodnená a má vzťah k hrozbe legalizácie alebo financovania terorizmu a napomáha povinným osobám efektívnejšie posudzovať obchodné operácie klienta, ako aj upozorniť ďalšie povinné osoby na identifikované riziká. Predmetom výmeny informácií nemôže byť plný rozsah ohlásenej NOO ako celku, ale iba konkrétna informácia vzťahujúca sa k hrozbe rizika legalizácie alebo financovania terorizmu. Poskytované informácie sa smú v zmysle zákona použiť výhradne na účely predchádzania legalizácie alebo financovania terorizmu.

(7) Odporúčaný postup pri zdržaní NOO:

- a) podľa ustanovenia § 16 zákona finančná inštitúcia zdrží NOO, teda určitý obchod (§ 9 písm. h) zákona, ktorý by bol inak vykonaný,
- b) pokiaľ nedôjde zo strany klienta k nejakému úkonu, resp. prejavu vôle vykonať obchod alebo obchodnú operáciu, napr. ak klient nezadá príkaz na úhradu, výber finančných prostriedkov z účtu a pod., finančná inštitúcia nemá aký obchod zdržať,
- c) finančná inštitúcia je povinná podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona zdržať NOO do jej ohlásenia FSJ, pričom vždy sa zohľadňujú prevádzkové a technické možnosti, ako aj okamih, kedy bola, resp. mala byť obchodná operácia posúdená ako neobvyklá; napr. obchod klienta posúdený v rámci následného resp. spätného posudzovania obchodov klienta už zdržať nemožno,
- d) finančná inštitúcia je povinná v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 zákona zdržať NOO v dvoch nasledujúcich prípadoch:
 - 1. finančná inštitúcia zdrží NOO na základe vlastného rozhodnutia vtedy, ak vykonaním NOO hrozí nebezpečenstvo, že môže byť zmarené alebo podstatne sťažené zaistenie príjmu z trestnej činnosti alebo prostriedkov určených na financovanie terorizmu; pričom o takomto zdržaní NOO je finančná inštitúcia povinná ihneď informovať FSJ,
 - 2. finančná inštitúcia zdrží NOO, ak ju o to FSJ písomne požiada; pričom dôvod na zdržanie NOO zo strany FSJ je vždy uvedený v písomnej žiadosti,
- e) finančná inštitúcia nezdrží NOO, ak ju nemožno z prevádzkových alebo technických príčin zdržať (o tejto skutočnosti ihneď informuje FSJ) alebo by zdržanie NOO mohlo podľa predchádzajúceho upozornenia FSJ zmariť spracovanie NOO,
- f) lehota zdržania operácie v zmysle § 16 zákona je najviac 48 hod., preto ak počas uvedenej lehoty FSJ oznámi finančnej inštitúcii, že vec odovzdala orgánu činnému v trestnom konaní, finančná inštitúcia je povinná lehotu zdržania predĺžiť, avšak max. o ďalších 24 hod.

Celková doba zdržania NOO môže teda trvať najviac 72 hodín. V prípade, že počas zdržania operácie nie je doručený finančnej inštitúcii príkaz na zaistenie finančných prostriedkov zo strany sudcu, resp. prokurátora v zmysle § 95 alebo 96 zákona č. 301/2005 Z. z. trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „trestný poriadok“), finančná inštitúcia zdržanú operáciu po uplynutí uvedenej lehoty vykoná. Pred uplynutím lehoty zdržania finančná inštitúcia môže vykonať operáciu len v prípade, že jej FSJ písomne oznámi,

že z pohľadu spracovania NOO nie je potrebné jej ďalšie zdržanie. Do doby zdržania NOO sa nepočíta sobota a deň pracovného pokoja.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona sa považuje okamih, kedy klient prejaví úmysel (vôľu) nakladať s finančnými prostriedkami na svojom účte. V prípade, že finančná inštitúcia predpokladá, že klient prejaví úmysel vykonať NOO (nakladať s finančnými prostriedkami) v budúcnosti, je povinná zabezpečiť také personálne, organizačné a technické opatrenia, aby v prípade jej zadania zo strany klienta nedošlo k jej vykonaniu, a tým k zmareniu prípadného zdržania NOO.

Za začiatok plynutia lehoty zdržania operácie v zmysle § 16 zákona nemožno považovať okamih, kedy finančná inštitúcia vyhodnotila ako neobvyklé už zrealizované obchodné operácie, resp. sa o zrealizovaných operáciách klienta dozvedela. Dôvodom na vykonanie zdržania operácie rovnako nie je skutočnosť, keď klient požadoval od finančnej inštitúcie všeobecné informácie k účtu (informácia k aktuálnemu zostatku na účte a pod.).

Článok 10

Opatrenia proti financovaniu terorizmu

Terorizmus predstavuje jeden z najzávažnejších spôsobov porušovania hodnôt, akými sú ľudská dôstojnosť, sloboda, rovnosť a solidarita a dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd, na ktorých je založená Európska únia. Predstavuje aj jeden z najzávažnejších útokov na zásadu demokracie a zásadu právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom a na ktorých je založená Európska únia. Zákon zakazuje financovanie terorizmu a ukladá finančným inštitúciám venovať pozornosť transakciám, ktoré môžu mať súvislosť s financovaním terorizmu.

(1) Definície terorizmu a financovania terorizmu:

ZOVMS definuje medzinárodnú sankciu ako obmedzenie, príkaz alebo zákaz vydaný na účel udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv a boja proti terorizmu. Súčasne konkrétne vymedzuje medzinárodné sankcie v oblasti obchodu a nefinančných služieb, v oblasti finančných služieb a finančných trhov, peňažných prevodov, používania iných platobných prostriedkov, nákupu a predaja cenných papierov a investičných kupónov, v oblasti dopravy, pôšt, poštových služieb a elektronických komunikácií, v oblasti technickej infraštruktúry, v oblasti vedecko-technických stykov, v oblasti kultúrnych a športových stykov.

Cieľom sankcií je udržať alebo obnoviť medzinárodný mier a bezpečnosť podľa princípov Charty OSN a Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Ide predovšetkým o zmenu politiky vlády, štátu, jednotlivca alebo skupiny, ktoré nerešpektujú základné zásady právneho štátu, porušujú ľudské práva, medzinárodné právo alebo ohrozujú bezpečnosť.

(2) Postup pri plnení ohlasovacej povinnosti:

- a) finančné inštitúcie používajú v rámci ochrany pred financovaním terorizmu vo vzťahu ku klientom obdobné postupy ako pri ochrane pred legalizáciou, vrátane ohlasovania NOO spojených s financovaním terorizmu, SJFP,
- b) finančné inštitúcie sú povinné ohlásiť NOO SJFP bez zbytočného odkladu (§ 17 ods. 1 zákona); pričom zákon NOO definuje okrem iného aj ako obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že klientom alebo konečným užívateľom výhod je osoba, voči ktorej sú vykonávané medzinárodné sankcie, alebo obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je, alebo má byť, vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané sankcie podľa ZOVMS,

- c) finančné inštitúcie sú povinné podľa ustanovenia § 91 ods. 8 ZOB poskytovať Ministerstvu financií Slovenskej republiky v lehotách ním určených (štvrtročná lehota) zoznam klientov, na ktorých sa vzťahujú medzinárodné sankcie zavedené podľa ZOVMS a príslušných nariadení. Poskytnutý zoznam obsahuje aj čísla účtov a výšku zostatku na účtoch týchto klientov (tzv. sankcionovaných osôb).

(3) Povolenie na prevod finančných prostriedkov

Podľa § 4 ods. 2 ZOVMS v spojení s príslušným nariadením Rady EÚ o reštriktívnych opatreniach (napr. nariadenie Rady EÚ č. 961/2010 o reštriktívnych opatreniach voči Iránu) je Ministerstvo financií SR príslušné na zabezpečenie úradného postupu; napr. vydávať povolenia na prevod finančných prostriedkov po súhlasnom vyjadrení iných štátnych orgánov uvedených v § 14 ods. 5 a 6 ZOVMS. Dožiadaný orgán má povinnosť zaslať v lehote určenej Ministerstvom financií SR vyjadrenie a táto lehota nesmie byť kratšia ako desať dní odo dňa doručenia výzvy. Kratšiu lehotu možno určiť len výnimočne a treba ju dôkladne odôvodniť.

Príslušným útvarom je **Sekcia finančného trhu Ministerstva financií**, odbor bankovníctva telefonický kontakt - 02/ 5958 2545, resp. 02/5958 2541.

(4) Konsolidovaný zoznam sankcionovaných osôb

Zoznamy sankcionovaných osôb (fyzických osôb aj právnických osôb) sú súčasťou príloh jednotlivých nariadení a rozhodnutí Európskej únie (ďalej „EÚ“), ktoré zavádzajú všetky finančné inštitúcie členských štátov okamžite zmraziť finančné a ekonomické zdroje sankcionovaných osôb zo štátov určených v prílohách jednotlivých nariadení a rozhodnutí ES. Predmetné nariadenia a rozhodnutia EÚ týkajúce sa výlučne sankcionovaných subjektov a komplexných reštriktívnych opatrení, vrátane konsolidovaného zoznamu, ktorý obsahuje mená a identifikačné údaje o všetkých osobách, skupinách, či subjektoch na ktoré sa vzťahujú finančné obmedzenia Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (v rámci presadzovania Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (Common Foreign and Security Policy) sú uvedené na webovom sídle (http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/index_en.htm). V tejto súvislosti sú na webovom sídle Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky uvedené sankcie EÚ (http://www.foreign.gov.sk/sk/zahranicna_politika/europske_zalezitosti-sankcie_eu, http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/docs/measures_en.pdf).

(5) Prijímanie sankcií (reštriktívnych opatrení):

- a) transpozíciou sankčných rezolúcií Bezpečnostnej Rady Organizácie spojených národov (ďalej len „BR OSN“),
- b) ak ide o autonómne sankcie prijímané iba EÚ, sankcie sú prijímané spoločnými pozíciami EÚ a implementované na úrovni EÚ; ak ide o autonómne sankcie, EÚ môže prijať i tvrdšie a širšie sankcie v porovnaní so sankčnou rezolúciou,
- c) sankcie týkajúce sa osôb, voči ktorým boli vyhlásené v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky.

Reštriktívne opatrenia sú prijímané vo viacerých podobách. Ide napr. o diplomatické sankcie, prerušenie spolupráce s treťou krajinou, bojkot športových alebo kultúrnych podujatí, obchodné sankcie, zbrojné embargá, finančné sankcie, zákazy letov, obmedzenia vstupu na územie členského štátu. Sankčné opatrenia OSN týkajúce sa zbraňového embarga alebo reštrikcie vstupu (VISA-ban) sú implementované priamo členským štátom.

Sankčné opatrenia týkajúce sa ekonomických vzťahov s tretími štátmi, napr. zmrazovanie finančných aktív a ekonomických zdrojov, sú implementované nariadením EÚ

(schváleným Radou) a sú priamo záväzné a aplikovateľné v EÚ. Nariadenia majú všeobecnú platnosť a sú priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch. Ako právne záväzné akty majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky a finančné inštitúcie v SR sú povinné uplatňovať sankcie vyhlásené nariadeniami EÚ priamo. Sú zároveň predmetom právneho posudzovania európskymi súdmi.

a) sankčné rezolúcie BR OSN

Rezolúcia BR OSN proti terorizmu je dokumentom, ktorý poskytuje základ pre kriminalizáciu podnecovania ku teroristickým činom a náboru osôb na tieto činy. Rezolúcie vyzývajú štáty, aby prijali potrebné a primerané opatrenia a v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodného práva zakázali zákonom podnecovanie k páchaniu teroristických činov a zabránili takejto činnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené, sankcie sú prijímané transpozíciou sankčných rezolúcií BR OSN. To znamená, že po vydaní rezolúcie BR OSN je potrebné predmetnú rezolúciu implementovať v čo najkratšom čase do nariadenia EÚ alebo do spoločnej pozície EÚ.

Prehľad o komplexných rezolúciách, sankčných výboroch a politike OSN proti terorizmu je zverejnený v anglickom jazyku na webovom sídle BR OSN (<http://www.un.org/Docs/sc/>).

b) autonómne sankcie prijímané EÚ

EÚ spoločnou pozíciou 2001/931/CFSP v znení Spoločnej pozície 2008/586/CFSP uverejnila zoznam sankcionovaných osôb (fyzických osôb a právnických osôb), ktoré sú spájané s terorizmom a voči ktorým je potrebné uplatniť sankcie v rámci boja proti terorizmu. Osoby v zozname Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP sú rozdelené na „externých teroristov“ a „interných teroristov“ (v tomto prípade ide o osoby označené „*“, ktoré sú občanmi EÚ respektíve majú sídlo v EÚ, napr. príslušníci baskickej organizácie E.T.A. a extrémistické skupiny najmä zo Španielska a Severného Írska).

Voči skupine tzv. externých teroristov sa uplatňujú finančné sankcie podľa čl. 3 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP. Implementácia týchto sankcií je upravená rozhodnutím Rady EÚ 2005/428/CFSP a nariadením Rady č. 2580/2001, čo v praxi znamená, že na základe priamo aplikovateľnej legislatívy EÚ sú sankcie záväzné pre každého vo všetkých členských krajinách EÚ a priamo vykonateľné.

Voči interným teroristom sa neuplatňujú finančné sankcie, nakoľko to neumožňuje Zmluva o EÚ, ktorá dáva mandát na implementáciu reštriktívnych opatrení v rámci spoločného trhu a finančných služieb len voči tretím krajinám (čl. 60 a 301 Zmluvy o EÚ, t. j. zavedenie finančných sankcií z komunitárnej úrovne voči vlastným občanom EÚ nemá mandát). Voči interným teroristom sa uplatňuje na úrovni EÚ jedine tzv. posilnená justičná a policajná spolupráca na základe čl. 4 Spoločnej pozície EÚ 2001/931/CFSP, a súčasne v súlade s rozhodnutím Rady 2005/671/JHA z 20. septembra 2005 o výmene informácií a spolupráci vo veci trestného činu terorizmu.

c) postup v prípade osôb, voči ktorým boli vyhlásené sankcie v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky

Osoby uvedené na zozname Spoločnej pozície EÚ 2008/586/CFSP, označené „*“ sú však teroristi a na základe rezolúcie BR OSN 1373/2001 o potlačovaní financovania terorizmu, ako aj na základe čl. 2 Spoločnej pozície EÚ 2001/930/CFSP majú všetky krajiny

povinnosť zmraziť ekonomické a finančné aktíva všetkým osobám, ktoré boli označené ako teroristi, resp. napomáhajú, alebo sú akýmkoľvek spôsobom v spojení s teroristickými štruktúrami.

Slovenská republika, vzhľadom na uvedené, nemohla vyhlásiť sankcie voči interným teroristom EÚ, preto zmrazovanie teroristických aktív voči uvedeným osobám bolo potrebné zakotviť na úrovni národnej legislatívy. Slovenská republika vyhlasuje medzinárodné sankcie nariadením vlády, ak tieto nevyplývajú priamo z uplatniteľného práva aktu EÚ v súlade s § 3 ZOVMS. Takýmto aktom podľa článku 288 Konsolidovaného znenia Zmluvy o EÚ je nariadenie, ktoré má všeobecnú platnosť. Je záväzná vo svojej celistvosti a je priamo uplatniteľná vo všetkých členských štátoch EÚ. V našom právnom poriadku sú medzinárodné sankcie vyhlásené nariadením vlády SR č. 397/2005 Z. z., ktorým sa vyhlasujú medzinárodné sankcie zabezpečujúce medzinárodný mier a bezpečnosť v znení nariadenia vlády č. 209/2006 Z. z., č. 484/2006 Z. z., č. 488/2007 Z. z. a č. 239/2008 Z. z., 168/2009 Z. z. a nariadením č. 442/2009 Z. z. (ďalej „nariadenie č. 397/2005 Z. z.“). Nariadenie č. 397/2005 Z. z. a príslušné nariadenia EÚ ustanovujúce reštriktívne opatrenia obsahujú zoznam tých sankcionovaných osôb, ktorých činnosť sa viaže na územie členských krajín EÚ, alebo sú občanmi EÚ. Finančné inštitúcie sú povinné neodkladne zmraziť všetky finančné a ekonomické aktíva sankcionovaným osobám zaradeným na zoznam uverejnený v prílohe nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 397/2005 Z. z. alebo v príslušných nariadeniach Európskej únie upravujúcich reštriktívne opatrenia.

Článok 11

Uchovávanie údajov a dokumentácie

(1) Finančná inštitúcia je oprávnená na účely vykonania starostlivosti vo vzťahu ku klientovi (§ 10 až 12 zákona) aj bez súhlasu a informovania klienta, ktorého sa to týka, zisťovať, získavať, zaznamenávať, uchovávať, využívať a inak spracúvať osobné údaje klienta a iné údaje v rozsahu ustanovení § 10 ods. 1 a § 12 zákona.

(2) Finančná inštitúcia je oprávnená získavať nevyhnutné osobné údaje aj kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosičoch informácií ako aj spracúvať rodné čísla a ďalšie údaje a doklady bez súhlasu klienta a v rozsahu uvedených ustanovení zákona.

(3) Finančná inštitúcia uchováva (archivuje) údaje o identifikácii klientov a o overovaní identifikácie, záznamy o obchodoch a finančných operáciách klientov a záznamy o zistení identifikácie konečných užívateľov výhod, vrátane fotokópií relevantných dokladov.

(4) Finančná inštitúcia je v zmysle ustanovenia § 19 ods. 1 a 2 zákona povinná uchovávať počas piatich rokov:

- a) od skončenia zmluvného vzťahu s klientom údaje a písomné doklady získané postupom podľa ustanovení § 10 až 12 zákona,
- b) od vykonania obchodu všetky údaje a písomné doklady o klientovi.

(5) Vzhľadom na dôležitosť informácií získavaných finančnou inštitúciou pri plnení povinnosti v súlade s § 14 ods. 2 písm. a) zákona pri prevencii legalizácie a financovania terorizmu sa odporúča archivovať v zákonnej lehote (5 rokov od uskutočneného písomného záznamu) aj písomné záznamy podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia.

(6) Finančná inštitúcia je povinná uchovávať uvedené údaje a písomné doklady aj dlhšie ako päť rokov, ak ju o to požiada FSJ písomnou žiadosťou, obsahujúcou lehotu a rozsah uchovávaní údajov a písomných dokladov.

Uvedené povinnosti má aj finančná inštitúcia, ktorá ukončí činnosť, a to až do uplynutia doby, počas ktorej je povinná tieto údaje a písomné doklady uchovávať.

(7) Postup finančnej inštitúcie pri uchovávaní údajov a dokumentácie, záznamov súvisiacich s ochranou pred legalizáciou a financovaním terorizmu upravuje program finančnej inštitúcie, ktorý má v súlade so zákonom podrobnejšie stanoviť:

- a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať (aspoň údaje o identifikácii klienta a záznamy o jeho obchodných operáciách, vrátane písomných záznamov podľa § 14 ods. 3 zákona a údaje o identifikácii konečného užívateľa výhod),
- b) formu záznamov (papierová, elektronická),
- c) miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú, so zohľadnením
 1. skončenia zmluvného vzťahu s klientom,
 2. vykonania obchodu s klientom a
 3. písomnej žiadosti FSJ a určenej lehoty (§ 19 ods. 3 zákona).

a) záznamy, ktoré je potrebné archivovať

1. záznamy o rizikosti klientov

Predmetom uchovávaní sú dokumenty a informácie súvisiace so zaradením klientov do skupín podľa rizikosti. Akúkoľvek dôležitú informáciu, ktorá potvrdzuje okolnosti opodstatňujúce preradenie klienta do inej rizikovej skupiny (a teda zmenu jeho rizikového profilu), získanú komunikáciou s klientom alebo inak, finančná inštitúcia zaznamená a uchováva spolu s ostatnými údajmi o klientovi.

2. záznamy o finančných operáciách

Vnútorne predpisy finančnej inštitúcie majú stanoviť povinnosť zaznamenania všetkých finančných operácií uskutočnených pre klientov do účtovníctva a výkazníctva finančnej inštitúcie. Záznamy o finančných operáciách, ktoré dokladujú účtovné položky, sa majú archivovať vo forme, ktorá umožní FSJ, orgánom dohľadu, orgánom kontroly a orgánom činným v trestnom konaní zostavenie uspokojivého záznamu a overenie rizikového profilu každého klienta. Podporné záznamy obsahujú pokyny klienta súvisiace s platbami klienta.

Finančná inštitúcia archivuje záznamy o každej finančnej operácii realizovanej klientom, vrátane jednorazových a vykonaných pre klientov, ktorí nemajú otvorený účet vo finančnej inštitúcii. Lehota na uchovávanie je v takomto prípade rovnaká ako pre uchovávanie identifikačných záznamov a dokumentácie.

3. záznamy o interných oznámeniach NOO a hláseniach o NOO

Finančná inštitúcia je povinná uchovávať všetky hlásenia o neobvyklých aktivitách klientov, a to interné oznámenia NOO určené pre UO aj hlásenia o NOO, ktoré UO zaslala FSJ.

Ak UO, po posúdení relevantných informácií a poznatkov týkajúcich sa neobvyklej aktivity klienta, rozhodla, že nešlo o NOO a nezaslala hlásenie FSJ, dôvody takéhoto rozhodnutia musia byť taktiež zaznamenané a uchovávané spolu so záznamami o príslušnej obchodnej operácii.

4. Záznamy o uskutočnenom vzdelávaní a odbornej príprave

Finančná inštitúcia uchováva záznamy o uskutočnenej odbornej príprave zamestnancov, ktoré obsahujú dátum a obsah uskutočneného vzdelávania a potvrdenie, že príslušný zamestnanec sa zúčastnil odbornej prípravy a oboznámil sa s programom finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu a súvisiacimi vnútornými predpismi finančnej inštitúcie.

b) a c) forma záznamov a miesto, spôsob, a obdobie, počas ktorého sa záznamy uchovávajú

Predmetom uchovávanía údajov sú originály, prípadne aj fotokópie papierových podkladov a dokumentácie ako aj dáta uložené v osobných počítačoch a mechanické nosiče elektronických údajov. Lehoty uchovávanía sú rovnaké bez ohľadu na podobu, v akej sú tieto údaje archivované.

Vzhľadom na potrebu dodatočného poskytovania údajov o klientoch a finančných operáciách klientov, najmä pre FSJ a orgány činné v trestnom konaní, je dôležité, aby finančná inštitúcia bola schopná vyhľadať potrebné podklady (dokumentáciu a nosiče) s údajmi, resp. záznamami bez zbytočného odkladu.

Finančná inštitúcia uchováva uvedené informácie a podklady, aj po uplynutí zákonnej lehoty, týkajúce sa tých klientov a ich finančných operácií, v prípade ktorých bolo začaté preverovanie zo strany orgánov činných v trestnom konaní, resp. bolo začaté trestné stíhanie a pre účely preverovania a trestného stíhania, a to na základe písomnej požiadavky SJFP v zmysle § 19 ods. 3 zákona v rozsahu a po dobu uvedenú v požiadavke.

V tejto súvislosti je potrebné rešpektovať usmernenie FSJ zverejnené na webovom sídle (http://www.minv.sk/swift_data/source/policia/finpol/Par19ods-2-pism-b-usbmernenie.pdf).

(8) Záznamy vypracované a uchovávané finančnou inštitúciou majú splňať zákonné požiadavky na vedenie záznamov o údajoch o klientoch a súčasne majú umožniť:

- a) vyhodnotiť efektívnosť dodržiavania základných princípov ako aj postupov finančnej inštitúcie na ochranu pred legalizáciou a financovaním terorizmu nezávislou osobou,
- b) zrekonštruovať priebeh finančných operácií uskutočnených finančnou inštitúciou pre klienta,
- c) identifikovať a lokalizovať každého klienta,
- d) identifikovať všetky interné oznámenia NOO a externé hlásenia o NOO,
- e) splniť v primeranom čase zákonné požiadavky FSJ, dohliadacieho orgánu a orgánov činných v trestnom konaní, týkajúce sa klienta a finančnej operácie.

Článok 12

Zabezpečovanie systému a výkonu vnútornej kontroly

Vo finančnej inštitúcii musí spoľahlivo fungovať systém kontroly, zameraný aj na plnenie opatrení ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

(1) Systém kontroly tvorí určenie kontrolných zodpovedností na všetkých stupňoch riadenia a zabezpečovania výkonu bankových činností ako aj výkon kontrolnej činnosti:

- a) dozornou radou banky,
- b) členmi štatutárneho orgánu banky,

- c) určenou osobou (jej zástupcom a útvarom prevencie),
- d) vedúcimi zamestnancami,
- e) zamestnancami v rámci spracovávanía pokynov (finančných operácií) klientov,
- f) útvarom vnútornej kontroly a vnútorného auditu, ktorému prináleží kontrolovať všetky útvary, vrátane UO, útvaru prevencie a príslušných zamestnancov.

a) a b) kontrola vykonávaná štatutárnym orgánom a dozornou radou banky

Vychádza zo všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov finančnej inštitúcie a vyplýva z postavenia v hierarchii riadiaceho systému finančnej inštitúcie. Štatutárny orgán banky a zodpovedná osoba pobočky pravidelne, najmenej raz ročne, vyhodnocuje účinnosť existujúceho systému – koncepcie na ochranu finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu, programu a konkrétnych opatrení, vrátane činnosti príslušných útvarov a zamestnancov.

c) a d) kontrolná činnosť UO a vedúcich zamestnancov

Vyšplýva z kompetencií, povinností a zodpovedností UO a každého vedúceho zamestnanca finančnej inštitúcie a je vykonávaná ako pravidelná a priebežná činnosť kontroly plnenia pracovných povinností spočívajúca v overovaní a odsúhlasovaní kvality, úrovne alebo stavu výkonu pracovných činností podriadených zamestnancov v oblasti ochrany pred legalizáciou a financovaním terorizmu.

e) kontrola vykonávaná zamestnancami

Ide o nepretržitý kontrolný proces v jednotlivých útvaroch finančnej inštitúcie vykonávaný na dennej báze. Predstavujú ho kontrolné mechanizmy, ktoré sú priamou súčasťou pracovných postupov zamestnancov ako ich pracovných povinností, úloh a zodpovedností v prvom kontakte s klientmi; vyplývajúce z ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti alebo financovaním terorizmu.

f) vnútorná kontrola a vnútorný audit

Útvar vnútornej kontroly a vnútorného auditu kontroluje plnenie dodržiavania programu a vnútorných predpisov a overuje prijaté postupy na účely ochrany pred legalizáciou alebo financovaním terorizmu, ako aj výkon povinností zamestnancami, ktorí na jednotlivých pracoviskách vykonávajú, resp. prijímajú príkazy alebo spracovávajú príkazy na finančné operácie klientov, vedúcimi zamestnancami a UO (jej zástupcom a útvarom prevencie).

Výkon kontroly má byť zameraný najmä na kontrolovanie:

1. uskutočňovania príslušných stupňov (úrovní) starostlivosti vo vzťahu ku klientom,
2. postupov na zabezpečenie aktuálnosti získaných informácií o klientoch (verifikácia),
3. posudzovania konkrétnych finančných operácií, monitorovania klientov, ich finančných operácií a obchodných vzťahov,
4. hodnotenia a riadenia rizík,
5. interného oznamovania NOO a ohlasovania NOO finančnej spravodajskej jednotke,
6. uskutočňovania odbornej prípravy zamestnancov a
7. uchovávanía záznamov.

Systém a procesy prevencie finančnej inštitúcie pred legalizáciou a financovaním terorizmu by mali byť podrobené vnútornému auditu pravidelne a v rámci neho by mala byť vyhodnotená funkčnosť, účinnosť a efektívnosť všetkých prvkov, nástrojov, postupov, riadiacich a kontrolných mechanizmov uplatňovaných v tejto oblasti.

(2) O výsledkoch vykonaných kontrol a auditov by mali byť členovia štatutárneho orgánu banky a vedúci zahraničnej pobočky pravidelne informovaní, napr. raz ročne a v prípade zistenia závažných nedostatkov bezodkladne.

Vnútorný audit tohto druhu by mal byť vykonaný v súlade s plánom činnosti útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu v periodicite, ktorá vyplynie z hodnotenia rizikovosti jednotlivých oblastí činnosti finančnej inštitúcie. Vzhľadom na riziko straty dobrého mena finančnej inštitúcie spojené s neželanou účasťou na legalizácii alebo financovaní terorizmu je vhodné, aby tento tematický vnútorný audit bol vykonaný najmenej raz za kalendárny rok.

Článok III

Záverečné ustanovenia

(1) Toto metodické usmernenie v úplnom rozsahu nahrádza Metodické usmernenie Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska z 17. decembra 2009 č. 4/2009 k ochrane banky a pobočky zahraničnej banky pred praním špinavých peňazí a financovaním terorizmu.

(2) Toto metodické usmernenie platí odo dňa jeho schválenia výkonným riaditeľom útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska.

Ing. Vladimír Dvořáček v. r.
výkonný riaditeľ útvaru
dohľadu nad finančným trhom

PRÍLOHA**Formy a metódy legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a indikátory pre rozpoznanie neobvyklosti**

Zisťovanie a posudzovanie NOO, ich analýza, spracovanie a následné hlásenie SJFP, je cieľavedomý a systematický proces, ktorý za súčasného uplatnenia princípu KYC predpokladá kvalifikované rozpoznanie znakov neobvyklosti na základe informácií, ktoré má určený pracovník finančnej inštitúcie v čase posudzovania obchodu alebo transakcie, či iného úkonu k dispozícii, alebo takých, ktoré vie získať v čase, ktorý neohrozí ohlásenie NOO v zákonom stanovenej lehote.

Pri posudzovaní obchodu, transakcie alebo obchodného vzťahu je potrebné zohľadňovať najmä:

1. Informácie o klientoch a okolnostiach uzavretia obchodného vzťahu, resp. okolnostiach vykonaného obchodu od klientskych pracovníkov finančnej inštitúcie v tzv. prvej línii
2. Interné hlásenia o NOO a záznamy o nich
3. Informácie získané v rámci priebežného monitorovania obchodného vzťahu
4. Informácie získané v rámci spätného posudzovania obchodov klienta
5. Zostavy a výstupy z interného informačného systému finančnej inštitúcie, ktorý by mal obsahovať analytický nástroj na automatické vyhodnocovanie a identifikáciu indikátorov poukazujúcich na možnú NOO, ktorý musí byť zosúladený s programom. Finančná inštitúcia v súčasnosti, keď sa kladie dôraz na elektronické bankovníctvo, pri množstve transakcií realizovaných denne prakticky počas celých 24 hodín a 7 dní v týždni, nemôže pri identifikácii a posudzovaní NOO vychádzať iba z informácií poskytnutých klientskymi pracovníkmi
6. Informácie z registrov finančnej inštitúcie budovaných v zmysle ZOB
7. Informácie získané od inej povinnej osoby
8. Informácie z komerčných databáz
9. Informácie z otvorených zdrojov
10. Informácie vyplývajúce z dožiadaní a príkazov oprávnených osôb, najmä Policajného zboru, prokuratúry, súdov, exekútorov a pod.
11. Informácie od SJFP, najmä spätná väzba o účinnosti prijatých hlásení o NOO a ich spôsobe vybavenia, varovania a informácie o indikátoroch a nových formách NOO zverejňovaných alebo cielene adresovaných SJFP
12. Analýzy a výsledky preverovania pracovníkov AML skupiny.

Pri analýze a posudzovaní obchodov a transakcií s cieľom zistenia, či nejde o NOO, treba tieto posúdiť vždy najmä z hľadiska:

1. Osoby realizujúcej alebo žiadajúcej o vykonanie obchodu, transakcie, alebo kúpy produktu alebo služby
2. Právnickej osoby, ktorú takáto osoba, v prípade, že nekoná vo vlastnom mene, vlastní, reprezentuje, koná za ňu, alebo ju akýmkoľvek iným spôsobom zastupuje
3. Obchodu, transakcie a požiadaviek klienta
4. Ďalších v tom čase dostupných a známych vzťahov, okolností a informácií získaných nielen činnosťou finančnej inštitúcie a jej pracovníkov, ale aj činnosťou napr. oprávnených orgánov
6. Rozhodnutia o prípadnom zdržaní NOO.

Pracovníci skupiny AML by mali pri zisťovaní a posudzovaní NOO dbať najmä na posúdenie:

1. Osoby klienta (fyzickej osoby), pričom sa treba zamerať najmä na jeho:

- Sociálny status
- Vek (rizikovými faktormi sú najmä nízky a opačne vysoký vek,)
- Štátnu príslušnosť (v prípade cudzinca zisťovať dôvody realizovania obchodov na území SR, štátna príslušnosť ku krajine podporujúcej medzinárodný terorizmus a pod.)
- PEP (politicky exponovaná osoba)
- Riziko z hľadiska korupcie (osoby s rozhodovacími právomocami, predstavitelia verejnej moci)
- Kriminálne aktivity - z komerčných databáz a otvorených zdrojov zisťovať, či nejde o osobu trestne stíhanú alebo odsúdenú za spáchanie trestného činu, osobu podozrivú zo spáchania trestného činu, osobu podozrivú z príslušnosti k zločineckej alebo teroristickej skupine, cenným zdrojom takýchto informácií sú okrem komerčných databáz a otvorených zdrojov aj žiadosti a príkazy Policajného zboru, prokuratúry a súdov. Využívanie komerčných databáz je odporúčané s ohľadom na predmet a rozsah činnosti finančnej inštitúcie a uplatňovanie starostlivosti o klienta
- Závazky voči tretím stranám (úverový register, daňové povinnosti, záväzky voči sociálnej poisťovni)
- Pozitívny záznam v registroch povinnej osoby (register NOO, odmietnuté obchody, podvodné konanie a pod.)
- Spätná väzba a informácie od SJFP
- Vonkajšie znaky poukazujúce na príslušnosť k extrémistickým skupinám a hnutiam
- Doklady (bezdomovec, osoba zbavená svojprávnosti, podozrenie na pozmenené alebo falšované doklady, stratené doklady)
- Prítomnosť tretích osôb vstupujúcich do vzťahu klient-finančná inštitúcia, alebo ak je zrejmé, že ich prítomnosť súvisí s konaním klienta
- Komunikáciu, požiadavky a správanie, vedomosti o obchode, podnikaní a pod.

2. Právnickej osoby, pri ktorej treba analyzovať najmä:

- Predmet podnikania vo vzťahu k posudzovanému obchodu, ale aj z hľadiska vytvorenia rizikového profilu klienta
- Zisťovanie, či nejde o povinnú osobu
- Formu a štatút právnickej osoby (ďalej len „PO“)
- Dátum a miesto registrácie z hľadiska zvýšenej miery rizika (schránkové spoločnosti, rizikové oblasti a pod., novozaložené spoločnosti s neprimerane vysokým obratom)
- Spoločníkov, štatutárnych zástupcov, osoby splnomocnené konať, konečný užívateľ výhod – rovnako ako každú právnickú alebo fyzickú osobu samostatne
- Bývalých spoločníkov a štatutárnych zástupcov
- Doterajší priebeh podnikania
- Časté zmeny sídla a obchodného mena spoločnosti
- Dostupné informácie z otvorených zdrojov
- Nesplatené záväzky voči obchodným partnerom a štátu
- Informácie z úverových a iných dostupných registrov
- Obchodných partnerov
- Zneužitie a riziko zneužitia na kriminálnu činnosť
- Pozitívny záznam v registroch povinnej osoby (register NOO, odmietnuté obchody,

podvodné konanie a pod.).

3. Obchodu, jeho formy, spôsobu realizácie a hodnotu, pri ktorom je potrebné sa zamerať najmä na:

Právnické a fyzické osoby realizujúce obchod

- Reálnosť obchodu a jeho účel
- Rizikovosť obchodu
- Hodnotu a objem obchodu
- Predmet obchodu
- Krytie obchodu
- Spôsob a formu platby
- Doklady predložené klientom
- Požiadavky klienta
- Obchodných partnerov
- Informácie o podobných obchodoch z otvorených zdrojov
- Vyjadrenie sa k obchodu od kompetentných a odborných útvarov finančnej inštitúcie
- Skúsenosti iných povinných osôb s daným typom obchodov.

Formy a metódy NOO si každá finančná inštitúcia stanoví podľa vlastných kritérií; zohľadňujúc najmä rozsah a druh činností a služieb, ktoré poskytuje, a produktov, ktoré predáva, klientely, počtu pobočiek a miesta ich pôsobenia, doterajších skúseností, aj v rámci skupiny, ktorej je členom.

Indikátory neobvyklosti

Vo vzťahu k osobe:

- Osoba, u ktorej existuje predpoklad, že nekoná vo vlastnom mene a môže byť riadená inou osobou, tzv. biely kôň, a osoby, u ktorých je riziko legalizácie a financovania terorizmu vyššie ako u bežnej populácie. Takéto osoby je možné rozpoznať najmä na základe nasledovných vonkajších charakteristík a znakov:
 - Zanedbaný vzhľad, zlá sociálna situácia
 - Vplyv návykových látok
 - Neznalosť obchodu, činnosti podnikania
 - Neobvyklé a štandardom vybočujúce správanie
 - Bezdomovec, prihlásený k trvalému pobytu iba na miestnom úrade, v dokladoch chýba ulica, prípadne je táto skutočnosť známa pracovníkovi finančnej inštitúcie
- Osoba, ktorá figuruje ako majiteľ viacerých obchodných spoločností, ktoré boli od určitého času na túto osobu postupne prevádzané
- Osoba, ktorá je síce vlastníkom, konateľom spoločnosti, avšak nemá dispozičné právo k účtom, prípadne nikdy nekoná samostatne
- Prítomnosť tretích osôb, ktoré riadia alebo kontrolujú konanie takejto osoby
- Osoba používajúca stratené, falšované alebo pozmenené doklady
- Osoba zámerne uvádzajúca nepravdivé údaje, najmä o zamestnaní, mieste pobytu, svojich aktivitách a pod. taktiež osoba nereagujúca na výzvy finančnej inštitúcie
- Osoba v pátraní
- Osoba podozrivá z páchania trestnej činnosti
- Osoba, o ktorej je známe, že je členom zločineckej skupiny alebo existuje podozrenie

k príslušnosti k takejto skupine

- Osoby, ktoré sú v písomných dožiadaniach ozbrojených a spravodajských služieb
- Osoba nachádzajúca sa na zoznamoch sankcionovaných osôb
- Osoba nachádzajúca sa na zoznamoch teroristov, prípadne sympatizujúca s terorizmom ako takým
- Osoba prejavujúca vzhľadom, správaním a vyjadrovaním sympatie k extrémizmu
- Cudzinec bez zjavného vzťahu k SR
- Cudzinec z oblastí známych ako rizikové vo vzťahu k podpore medzinárodného terorizmu
- Osoby zbavené spôsobilosti na právne úkony
- Deti, osoby mladistvé, blízke veku mladistvého a taktiež osoby vysokého veku
- Osoby so zvýšeným rizikom korupcie – predstavitelia verejnej správy, predstavitelia politických strán
- Politicky exponované osoby, zahraniční verejní činitelia
- Predstavitelia nadácií, neziskových združení a pod.
- Osoby, ktoré boli predmetom hlásenia o NOO
- Osoby, ktoré sú evidované ako neplatiči a nespoľahlivé osoby z registrov a informácií dostupných pracovníkom finančnej inštitúcie
- Osoby podnikajúce v oblasti obchodu a výroby štátom a medzinárodným spoločenstvom kontrolovaného tovaru a technológií.

Rovnako sa z hľadiska rizika legalizácie a financovania terorizmu posúdia aj osoby, ktoré sú takýmto osobám blízke, alebo je o nich známe, že konajú spoločne, prípadne majú prospech z konania takýchto osôb.

V zásade neplatí, že ak je obchod alebo akýkoľvek úkon realizovaný takouto osobou, automaticky musí ísť o NOO. Vždy treba konanie takýchto osôb posudzovať komplexne.

Z hľadiska právnickej osoby:

- Za PO koná, vlastní ju, je konečný užívateľ výhod v akomkoľvek preukázateľnom vzťahu fyzická osoba, u ktorej je zvýšená miera rizika legalizácie alebo financovania terorizmu
- Predmet činnosti PO nie je v súlade so skutočným podnikaním
- Predmet činnosti, ktorý je rizikový z hľadiska množnej legalizácie – najmä hazard, zmenárne, obchodovanie s pohľadávkami, reštauračné služby a prevádzky pracujúce s hotovosťou
- Predmet činnosti si vyžaduje špeciálne povolenie
- Neprehľadná vlastnícka štruktúra
- PO, jej vlastník alebo spoločník má sídlo v daňovom raji, rizikovej oblasti z hľadiska podpory a financovania terorizmu
- PO má iba virtuálne sídlo
- „Ready made“ spoločnosť
- Iná povinná osoba – tendencia nevenovať pozornosť transakciám inej povinnej osoby
- PO, ktorá obchoduje s inými PO predstavujúcimi riziko legalizácie alebo financovania terorizmu
- PO, ktorej názov, resp. predmet činnosti je zavádzajúci a evokuje, že môže ísť o banku, finančnú inštitúciu a pod.

- Fiktívna banka
- PO, o ktorej je finančnej inštitúcii z jej dostupných registrov známe, že je dlžníkom, prípadne si neplní daňové povinnosti
- PO, o ktorej je známe, že bola zneužitá alebo akýmkoľvek spôsobom zapojená do páchania trestnej činnosti.

Z hľadiska obchodu, transakcie alebo žiadosti o ich vykonanie:

1. Obchod realizovaný fyzickými alebo právnickými osobami, u ktorých je zvýšené riziko legalizácie alebo financovania terorizmu
2. Obchod, ktorý vzhľadom na svoju zložitosť, nezvyčajne vysoký objem finančných prostriedkov alebo inú svoju charakteristiku zjavne vybočuje z bežného rámca alebo charakteru obchodu určitého druhu alebo určitého klienta, alebo, ktorý nemá žiaden zrejmý ekonomický účel alebo zákonný účel
3. Obchod, pri ktorom klient žiada o založenie zmluvného vzťahu alebo vykonanie obchodnej operácie s povinnou osobou na základe nejasného projektu
4. Obchod, pri ktorom klient predkladá dokumenty vydané finančnou inštitúciou (väčšinou zahraničnou), u ktorej je sťažené overenie ich pravosti
5. Obchod, pri ktorom klient predloží falošné, neplatné, resp. odcudzené identifikačné doklady, falošné bankovky, sfaľšované dokumenty alebo cenné papiere a pod.
6. Obchod, pri ktorom klient odmieta alebo nevie predložiť príslušnú dokumentáciu k pripravovanému obchodu
7. Bezhotovostný kredit vysokej sumy na účet klienta s následnými hotovostnými výbermi v čiastkach, ktoré zodpovedajú max. výške neohláseného hotovostného výberu
8. Snaha klienta získať úver na financovanie činností nesúvisiacich s predmetom jeho podnikania
9. Použitie peňažných transferových služieb, ktoré poskytuje finančná inštitúcia paralelne s bežným platobným stykom, napriek tomu, že je to pre klienta nevýhodné
10. Odmietnutie poskytnúť informácie, na základe ktorých by za bežných okolností mohli klienti získať úver alebo iné bankové služby
11. Snaha klienta získať úver, kde zdroj finančného príspevku klienta pre obchodnú operáciu je nejasný
12. Opakované a časté zmeny dispozičného práva na základe plnej moci zo strany majiteľa účtu
13. Opakované vklady väčšieho počtu klientov, ktorí realizujú platby na rovnaký účet bez zjavného účelu

14. Pokus o vykonávanie finančných transakcií s použitím rozličných neznámych garancií a záruk
15. Založenie účtov, resp. vykonávanie transakcií najmä pre cudzincov prostredníctvom splnomocnenej osoby
16. Vysoké sumy peňazí prevádzané do zahraničia alebo zo zahraničia s využitím platobných služieb
17. Obchod, pri ktorom je odôvodnený predpoklad, že jeho predmetom je alebo má byť vec alebo služba, ktoré môžu súvisieť s vecou alebo službou, voči ktorým sú vykonávané medzinárodné sankcie podľa osobitného predpisu
18. Obchod realizovaný z krajín a do krajín so zvýšeným rizikom financovania terorizmu, resp. krajín s vyšším bezpečnostným rizikom (drogy, zbrane a pod.)
19. Prevody finančných prostriedkov prostredníctvom poštových poukážok realizované zástupcom právnickej osoby v prospech účtu inej právnickej osoby, resp. fyzickej osoby podnikateľa
20. Vyplatenie nadmerného odpočtu DPH, resp. inej platby z účtu štátnej pokladnice (spravidla na novootvorený a správcom dane neevidovaný, prípadne dlhšiu dobu nevyužívaný) účet a jeho okamžitý výber v hotovosti alebo prevod na ďalší účet a následný výber v hotovosti, prípadne následná okamžitá zmena formy finančných prostriedkov napr. v podobe investície do cenných papierov a pod.
21. Transakcie na osobnom účte, ktoré majú charakter podnikateľskej činnosti alebo väzbu na takúto činnosť, pričom takýmto konaním môžu byť maskované nelegálne príjmy, nakoľko klient vytvára zdanie, že ide o správu osobných financií
22. Nárast vysokých zostatkov na účte, ktorý nie je v súlade so známym a štandardným obratom spoločnosti klienta a následný prevod na účet alebo účty v zahraničí
23. Výrazné zvýšenie vkladov hotovosti alebo obchodovateľných cenných papierov zo strany právnickej osoby s využitím účtov iného klienta alebo interných účtov spoločnosti alebo držiteľských účtov, najmä ak sú vklady okamžite prevedené medzi inou spoločnosťou klienta a držiteľskými účtami
24. Požiadavka klientov na služby riadenia investícií (cenných papierov), kde je zdroj prostriedkov neznámy alebo nie je v súlade so zjavnou najmä finančnou situáciou klienta
25. Obchody s účasťou spoločností s ručením obmedzeným, v ktorých nastala zmena v pozícii konateľa, zmena obchodného mena, zmena registračného súdu a pod.
26. Platba zo zahraničia, najmä mimo krajiny EÚ s popisom transakcie uvedeným ako dar, pomoc, pôžička a pod. a jej okamžitý výber v hotovosti, resp. okamžitý prevod na iný účet
27. Vklad hotovosti na účet a následná požiadavka klienta o vystavenie potvrdenia o aktuálnom zostatku na účte a následný výber z účtu,

28. Počet obratov na účte v jeden deň alebo v dňoch nasledujúcich po sebe, nezodpovedajúci obvyklým peňažným operáciám klienta
29. Hotovostný vklad alebo prevod do zahraničia, pričom ako účel platby klient uvádza odmenu alebo províziu
30. Nezvyčajne vysoký vklad finančných prostriedkov na účet fyzickej osoby, ktorá je zahraničnou politicky exponovanou osobou, vybočujúci z bežného rámca pohybov na takomto účte.

Metódy legalizácie alebo financovania terorizmu NOO môžu byť najmä:

1. Umelé zvyšovanie obratu pri firmách pracujúcich s hotovosťou. Príjem z trestnej činnosti vo forme hotovostných peňažných prostriedkov je zmiešavaný s príjmami z legálnej činnosti, pričom výsledok zmiešania sa deklaruje ako legálny príjem a legálny obrat.
2. Prevody finančných prostriedkov zo zahraničia na účty FO alebo PO, po ktorých nasleduje okamžitý výber, alebo prevod takmer celej výšky pripísanej čiastky, pričom existuje riziko zo zmarenia zaistenia takéhoto príjmu na účely trestného konania. Ide najmä o výnosy z takých činností, ako sú phishing, pharming, vishing, internetové podvody, podvody s platobnými kartami, podvody s platobnými terminálmi.
3. Umiestňovanie výnosov z trestnej činnosti na bankové účty v daňových rajoch, resp. na účty spoločností, ktoré sú zaregistrované v off-shore oblastiach, pričom účet môže byť zriadený prakticky kdekoľvek.
4. Prevody medzi spoločnosťami s nejasnou vlastníckou štruktúrou, ktoré nemajú zrejmy ekonomický základ ani dôvod.
5. Obchodovanie so zbraňami a nebezpečným materiálom, ktoré je kryté fingovanými obchodmi realizovanými spoločnosťami so sídlom v daňovom raji, pričom tuzemské účty sú využívané iba na transfer a zneprehľadnenie finančných tokov.
6. Zneužitie klientskeho účtu advokátov a notárov, pričom primárnym cieľom nie je poskytnutie služieb, ale vytvorenie hodnoverného zdroja finančných prostriedkov.
7. Spätná pôžička, najčastejšie s využitím účtov zahraničných fyzických a právnických osôb, zväčša so sídlom v daňovom raji.
8. Investície zahraničných subjektov páchajúcich trestnú činnosť na území SR a naopak. Ide najmä o investície do nehnuteľností, cenných papierov, tovaru vysokej hodnoty a kúpa obchodných podielov spoločností.
9. Platby realizované neziskovými organizáciami, neinvestičnými fondami a nadáciami alebo v ich prospech, ktoré nekorešpondujú s účelom ich založenia.
10. Využívanie domácich a zahraničných účtov, najmä fyzických osôb, na on-line stávkovanie a on-line hazardné hry.

Formy NOO môžu byť najmä:

A. Privátne bankovníctvo

1. Obchod, pri ktorom klient odmieta poskytnúť informácie o pripravovanom obchode alebo sa snaží minimalizovať informácie alebo poskytne len také informácie, ktoré môže povinná osoba veľmi ťažko alebo len s veľkými nákladmi preveriť.
2. Obchod, pri ktorom objem finančných prostriedkov, s ktorými klient disponuje, je v zjavnom nepomere k povahe alebo rozsahu jeho podnikateľskej činnosti alebo ním deklarovaným majetkovým pomerom alebo pohybu na účtoch klienta, ktoré nezodpovedajú povahe alebo rozsahu ich podnikateľskej činnosti, alebo obvyklým peňažným operáciám klienta.
3. Jednorazový hotovostný vklad na účet, ktorý nezodpovedá doterajším aktivitám klienta a informáciám, ktorými finančná inštitúcia o klientovi disponuje.
4. Častá opakovateľnosť hotovostných vkladov bez zjavného dôvodu, ktorých vkladáním vznikol význačný vklad následne prevedený na miesto, ktoré za bežných okolností nie je spájané s klientom.
5. Časté hotovostné vklady na účet použité na krytie bankových zmeniek, peňažných prevodov alebo na iné obchodovateľné a rýchlo likvidné peňažné nástroje.
6. Nezvyčajne vysoké hotovostné vklady realizované fyzickou alebo právnickou osobou, pri obchodných aktivitách ktorých by za bežných okolností boli používané šeky a iné nástroje.
7. Činnosť klientov súvisiaca s otváraním viacerých účtov, ktorých množstvo je v zjavnom nepomere k predmetu činnosti a s tým súvisiace transakcie medzi týmito účtami.
8. Bezhotovostné vklady tretích osôb a následné hotovostné výbery prostriedkov klientom na také účely, na ktoré obyčajne používajú iné formy platobného styku, napríklad šeky, akreditívy, zmenky.
9. Časté vklady veľkého množstva bankoviek v nízkej nominálnej hodnote na účet.
10. Časté výmeny veľkého množstva bankoviek v nízkej nominálnej hodnote za bankovky vo vyššej nominálnej hodnote.
11. Častá výmena hotovosti za iné meny (snaha zatajiť pôvod peňazí konverziou na inú menu).
12. Transakcie klienta, ktorý sľubuje svojim zákazníkom neobvykle vysoké výnosy.
13. Používanie akreditívov a iných foriem platobného styku obvyklých v zahraničí, v prípadoch, keď takéto formy platobného styku nie sú obvyklé pri známych obchodných aktivitách klienta.
14. Požiadavka na pôžičku oproti aktívam v držbe finančnej inštitúcie alebo tretej osoby, kde pôvod aktív nie je známy alebo aktíva nezodpovedajú situácii klienta.
15. Poskytnutie úveru, ktorý je zabezpečený hotovostným vkladom v cudzej mene treťou osobou, ktorá nie je finančnej inštitúcii známa v takom rozsahu ako klient, ktorému úver poskytla.
16. Zabezpečenie úveru prostriedkami „v hotovosti“, t.j. zloženými na vkladových účtoch, resp. vkladmi na vkladných knižkách.
17. Splatenie poskytnutého úveru pred dohodnutým termínom splatnosti, najmä vtedy, keď je pôvod prostriedkov, z ktorých bol úver predčasne splatený zo strany klienta, nejasný alebo v minulosti mal klient so splácaním úveru problémy.
18. Opakované spätné presuny finančných prostriedkov do zahraničných bánk so sídlom v rizikových oblastiach alebo spoločností so sídlom v rizikových oblastiach.

19. Nákup a predaj cenných papierov mimo bežných zvyklostí klienta bez náležitého zdôvodnenia.
20. Veľké hotovostné vklady prostredníctvom služieb nočnej bezpečnostnej schránky, čím je možné sa vyhnúť priamemu kontaktu so zamestnancami.
21. Výbery vysokých súm peňazí z účtu v minulosti spiaceho, resp. neaktívneho alebo z účtu, na ktorý práve prišiel nečakaný vysoký vklad.
22. Zvýšená aktivita zo strany fyzických osôb pri častom využívaní služieb bezpečnostných schránok.
23. Prenájom bezpečnostnej schránky, ku ktorej má prístup viac osôb, ktorých personálne, podnikateľské alebo obdobné prepojenie nie je známe.
24. Nákup cestovných šekov v hotovosti a ich následný predaj finančnej inštitúcii.
25. Používanie akreditívov a iných foriem dokumentárneho platobného styku klientmi, ktorí dosiaľ pri svojich obchodných aktivitách nepoužívali akreditívy, prípadne iné záväzkové platobné nástroje a v určitom období začali, bez uvedenia náležitých dôvodov, vo zvýšenej miere používať tieto platobné nástroje.
26. Vyššie alebo nezvyčajné vyrovnanie cenných papierov v hotovosti.
27. Nákup a predaj cenného papiera bez zistiteľného účelu alebo za okolností, ktoré sa zdajú byť nezvyčajné.
28. Akákoľvek transakcia so sprostredkovateľom, kedy identita konečného užívateľa výhod alebo protistrany je utajená, v rozpore s bežným postupom pre daný typ príslušného obchodu.
29. Obchody s účasťou novozaložených spoločností registrovaných v daňových rajoch.
30. Opakované spätné presuny finančných prostriedkov do zahraničných bánk so sídlom v rizikových oblastiach a z týchto bánk.
31. Transakcie súvisiace s úkonmi notárov a advokátov v mene klientov, napr. platba zo zahraničia, mimo krajiny EÚ, a jej výber v hotovosti a následne zatvorenie účtu.
32. Účasť firmy alebo finančnej inštitúcie z krajiny s vysokým rizikom na transakcii.

B. Retailové bankovníctvo (spojené do univerzálneho bankovníctva)

1. Bezhotovostný kredit vysokej sumy na účet klienta s následnými hotovostnými výbermi v čiastkach, ktoré zodpovedajú max. výške neohláseného hotovostného výberu.
2. Hotovostný výber sumy, ktorá svojou výškou nezapadá do rámca bežných výberov klienta.
3. Opakované a časté zmeny dispozičného práva na základe plnej moci zo strany majiteľa účtu.
4. Veľký počet ľudí, ktorí realizujú platby na rovnaký účet bez primeraného vysvetlenia.
5. Hotovostné výbery nasledujúce bezprostredne po prijatí platby z účtu štátnej pokladnice, resp. prevod takejto platby na iný účet s následným výberom v hotovosti.
6. Vyplatenie nadmerného odpočtu DPH spravidla na novootvorený alebo spiaci účet a jej okamžitý výber v hotovosti.
7. Obchodné transakcie na osobnom účte.
8. Naakumulovanie značných finančných prostriedkov v jeden alebo v predchádzajúci deň získaných kombináciou bezhotovostných a hotovostných transakcií.
9. Nárast vysokých zostatkov na účte, ktorý nie je v súlade so známym obratom spoločnosti klienta a následný prevod na účet, účty v zahraničí.
10. Platba obchodného charakteru medzi dvoma klientmi tej istej pobočky realizovaná ako dve transakcie, a to výber v hotovosti a následný vklad v hotovosti, zvyčajne bez pohybu hotovosti.

11. Snaha klienta o vstup do zmluvného vzťahu s finančnou inštitúciou alebo vykonanie bankovej operácie na základe nejasných projektov, zriadenie účtu s minimálnym zostatkom s požiadavkou vystavenia potvrdenia o stave na účte.

C. Elektronické - Internetové bankovníctvo

1. Bezhotovostný kredit vysokej sumy na účet klienta s následnými hotovostnými výbermi platobnou kartou v čiastkach, ktoré zodpovedajú max. výške neohláseného hotovostného výberu.
2. Klient prevádzajúci vysoké sumy peňazí do zahraničia alebo zo zahraničia zjavne v rozpore s informáciami, s ktorými finančná inštitúcia disponuje.
3. Platba zo zahraničia, najmä mimo krajiny EÚ a jej okamžitý výber v hotovosti platobnou kartou.
4. Platba zo zahraničia, najmä mimo krajiny EÚ - účel platby: dar.
5. Operácie realizované prostredníctvom internet bankingu, pri ktorých chýbajú údaje o účele platby.
6. Internetové lotériové a hazardné hry, kreditovanie hráčskeho konta a následne výplata z konta na iný účet bez samotného vykonania hazardu alebo len v zanedbateľnom množstve.
7. Častá zmena telefónneho čísla pre prijímanie SMS kódu vygenerovaného systémom potrebného pre identifikáciu klienta pri realizácii transakcií na účte.
8. Presun prostriedkov z účtu realizovaný bezprostredne po ich pripísaní z iného účtu.
9. Realizovanie operácií v súvislosti s výkonom podnikateľskej činnosti (platby za tovar, faktúry, platby zo štátnej pokladnice).
10. Nahlásenie zmeny adresy pred doručením zmluvy o otvorení účtu kuriérom v porovnaní s adresou uvedenou pri vyplňaní údajov v zmluve o otvorení účtu on-line prostredníctvom internetu.
11. Realizácia operácií na účte, kde platby sú v nízkych menovitých hodnotách, avšak v neprimerane vysokom objeme.
12. Častá realizácia výberov v hotovosti prostredníctvom ATM aj za cenu zvýšených poplatkov za jednotlivé výbery.

D. Investičné bankovníctvo

1. Bezhotovostné vklady klienta a tretích osôb a následné hotovostné výbery prostriedkov klientom na také účely, na ktoré sa obyčajne používajú iné formy platobného styku, napr. šeky, akreditívy, zmenky.
2. Platby klientom v hotovosti na preplácanie bankových zmeniek alebo iných obchodovateľných cenných papierov.
3. Používanie akreditívov a iných metód financovania obchodu na presun peňazí medzi krajinami, v ktorých takýto obchod nie je v súlade s bežnou obchodnou činnosťou klienta.
4. Časté žiadosti o vystavenie cestovných šekov, zmeniek v cudzej mene alebo iných obchodovateľných cenných papierov, ktoré nie sú v súlade s bežnou obchodnou činnosťou klienta.
5. Požiadavka klientov na služby riadenia investícií (cenných papierov), kde je zdroj prostriedkov neznámy, alebo nie je v súlade so zjavnou situáciou klienta.
6. Používanie akreditívov a iných foriem platobného styku obvyklých v zahraničí, v prípadoch, keď takéto formy platobného styku nie sú obvyklé pri známych obchodných aktivitách klienta.

7. Nákup cestovných šekov v hotovosti a ich následný predaj finančnej inštitúcii.
8. Používanie akreditívov a iných foriem dokumentárneho platobného styku klientmi, ktorí doposiaľ pri svojich obchodných aktivitách nepoužívali akreditívy, prípadne iné záväzkové platobné nástroje a v určitom období začali vo zvýšenej miere používať tieto platobné nástroje.
9. Vyrovnanie cenných papierov v hotovosti, ktoré nie je v súlade so zjavnou situáciou klienta.
10. Nákup a predaj cenného papiera bez zistiteľného účelu alebo za okolností, ktoré sa zdajú byť nezvyčajné.
11. Realizovanie prevodov finančných prostriedkov v súvislosti s investovaním do nehnuteľností, cenných papierov, tovaru vysokej hodnoty a kúpa obchodných podielov spoločností.

E. Stavebné sporenie

1. Predčasné splatenie úveru na účte stavebného sporenia, na ktorom bola v minulosti zaznamenaná platobná neschopnosť klienta.
2. Realizovanie splátok na účet stavebného sporenia z účtov právnických osôb, resp. z účtov fyzických osôb, ktorých majiteľom nie je sporiteľ, resp. z viacerých účtov.
3. Vypovedanie zmluvy o stavebnom sporení s vyplatením zostatku na iný účet, ako z ktorého boli realizované pravidelné splátky.
4. Vyplatenie zostatku z viacerých zmlúv stavebného sporenia rôznych klientov na rovnaké číslo účtu.
5. Viacnásobne opakované zmeny účtu sporiteľa v priebehu roka pre platenie alebo vyplatenie poisťného.
6. Platby na viacero účtov stavebného sporenia rovnakého klienta vo vyššom objeme, pričom prostriedky sú na účet vkladané v hotovosti.
7. Úhrada splátok sporenia klientom výhradne v bankovkách v nižšej nominálnej hodnote.
8. Úhrada splátok jednorazovo vo výške nad 15 000 EUR na jednu zmluvu.
9. Úhrada splátok sporenia prevodom z účtov registrovaných v off-shore zónach.
10. Žiadosť klienta o vrátenie platby zaslanej na účet stavebného sporenia z dôvodu omylu, pričom však žiada platbu vrátiť na iný účet, než z ktorého bola platba realizovaná.